

فرهنگ سرپازی

آنچه در این شماره می‌خوانید:

- خان طومان
- شلیک به پرواز ۶۵۵
- انفجار در دفتر حزب
- گاه شمار تاسوعا و عاشورا
- کشتار از از سردشت تا حلبچه
- قوانین مرتبط با خدمت وظیفه عمومی

ماهنامه فرهنگی، سیاسی و اجتماعی
سال پانزدهم ← تیر ۱۴۰۳
شماره:

۲۰۱

فرارسیدن تاسوعا و عاشورای حسینی را
تسلیم می‌گوئیم

باسردبیر

دینی که به وطن داریم!

تهیه شده در معاونت فرهنگی و تبلیغات
نماینده ولی فقیه در سپاه

فارسی | KHAMENEI.IR
@Khamenei_fa

رهبر انقلاب:

یک موزخ اسرائیلی میگوید: «بروزهی صهیونیستی، نفسهای آخر خود را میکشد». این رایک تحلیلگر و موزخ صهیونیست میگوید و ما در آغاز پایان رژیم صهیونیستی هستیم؛ ارتش در حفاظت از جامعهی یهودی در جنوب و شمال اسرائیل شکست خورده است.»

فارسی | KHAMENEI.IR
@Khamenei_fa

رهبر انقلاب:

یک تحلیلگر غربی قضاوتش این است و این جور میگوید که طوفان الاقصی رویدادی است که میتواند تغییر دهندهی قرن بیست و یکم باشد؛ این تلقی یک تحلیلگر معروف غربی است.

AXIOS

بارت شور

طوفان الاقصی رویدادی است که می تواند **تغییر دهنده قرن بیست و یکم** باشد.

مبارز وینز وینز آمریکایی | ۱۴۲۲/۰۶/۱۷

اندراپه

جنگ جاری در غزه خطرناک ترین فصل در تاریخ پروژه ای است که برای موجودیت خود می جنگد.

موزخ برجسته صهیونیستی | ۱۴۲۲/۰۶/۱۷

فارسی | KHAMENEI.IR
@Khamenei_fa

رهبر انقلاب:

همه ی تحلیلگران غربی، اعم از اروپایی، آمریکایی و حتی وابستگان به خود رژیم صهیونیستی معتقدند که در این عملیات، رژیم صهیونیستی با همه ی تظاهر و یال و گویال، از گروه معدود مقاومت شکست سختی خورده است.

تقریباً **جنگ با حماس را به شکل بدی شکست خورده** و متحدان مان را نیز در جهان از دست دادیم.

ژنرال برنده سابق ارتش رژیم صهیونیستی | ۱۴۲۲/۰۶/۱۷

اسحاق بریک

فارسی | KHAMENEI.IR
@Khamenei_fa

رهبر انقلاب:

یک تحلیلگر امنیتی صهیونیست، مربوط به داخل خود رژیم صهیونیستی، اوقتی میخواست بگوید درون سران و مسئولان بالای رژیم صهیونیستی آشفتگی وجود دارد، سرگیجه وجود دارد و نمیدانند چه کار باید بکنند، این جور میگوید که اگر محتوای بحثها و اختلافات مقامات اسرائیل در رسانهها منتشر شود، چهار میلیون نفر از اسرائیل خواهند رفت؛ مهاجرت معکوس.

فارسی | KHAMENEI.IR
@Khamenei_fa

رهبر انقلاب:

تحلیل گران غربی میگویند رژیم صهیونیستی هشت ماه بعد از طوفان الاقصی، با این همه تلاش به هیچ کدام از هدفهای حذافلی خود هم نرسیده؛ این را تحلیلگران غربی میگویند.

خامس هینزل

اهداف اعلام شده از جنگ علیه حماس تحقق نیافته و هنوز حکومت حماس در باریکه غزه بر قوت خود باقی است.

تحلیلگر روزنامه هارتس | ۱۴۲۲/۰۶/۱۷

بهرنگر کس

گریه های داخلی مقامات از رسانه ها بخوش شود ۴ میلیون نفر برای خروج از کشور به فرودگاه بن گوریون هجوم می برند.

تحلیل گریه های امنی و اطلاعاتی و نظامی رژیم صهیونیستی | ۱۴۲۲/۰۶/۱۷

آخرین اعترافات

برخی از اظهارات تحلیلگران غربی و صهیونیست درباره شکست رژیم صهیونیستی در عملیات طوفان الاقصی که رهبر انقلاب در مراسم سالگرد ارتحال امام خمینی (ره) اشاره کردند.

مطالعه متن کامل گزارش

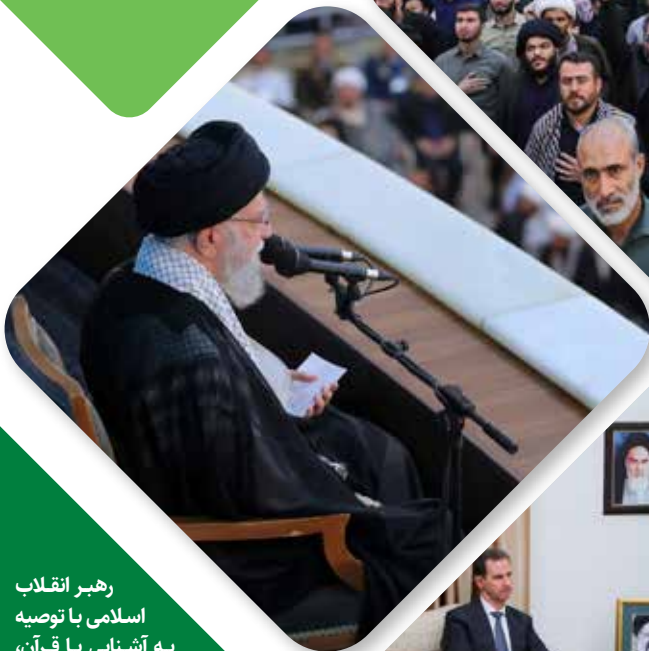
کلام مقام معظم رهبری (مدظله العالی)

فهرست سربازی

شماره ۲۰۱

رهبر انقلاب با اشاره به تعریف و تمجید از شخصیت و خدمات و تلاش‌های شبانه‌روزی شهید رئیسی بعد از فقدان او در همه مطبوعات و فضای مجازی و از زبان اشخاص و جریان‌های گوناگون، گفتند: من دلم برای رئیسی سوخت که برخی در زمان حیات او حتی حاضر نبودند یک کلمه از این حرف‌ها بگویند و با وجود مشاهده این برجستگی‌ها، آنها را کتمان و یا حتی وارونه منعکس می‌کردند و او را می‌آزردند که البته او غالباً جوابی به آنها نمی‌داد اما گاهی هم نزد من می‌آمد و مقداری شکایت می‌کرد.

۱۴۰۳/۰۳/۱۴

رهبر انقلاب، مرحوم آقای رئیسی را مظهر شعارهای انقلاب خواندند و تاکید کردند: آقای رئیسی از همان ابتدا که وارد تبلیغات انتخابات شد، بر روی شعارهای انقلاب و سخنان امام تکیه کرد و همه دنیا ایشان را به عنوان رئیس جمهور انقلاب می‌شناختند. مرحوم شهید آقای رئیسی شب و روز نمی‌شناخت و به معنای واقعی کلمه خستگی ناپذیر بود.

۱۴۰۳/۰۳/۰۵

حماسه انتخابات بسیار مهم پیش‌رو، مکمل حماسه ملت در بدرقه شهیدان خدمت است و ان‌شاءالله در سایه مشارکت پرشور، آرای بالای ملت و حاکمیت اخلاق در رقابت‌های انتخاباتی، رئیس جمهوری «پُرکار»، «فعال»، «آگاه» و «معتقد به مبانی انقلاب» برگزیده می‌شود و ضمن پرشدن حفره‌های اقتصادی و فرهنگی، منافع ملت در منطقه و جهان حفظ و تأمین خواهد شد.

۱۴۰۳/۰۳/۱۴

رهبر انقلاب اسلامی با توصیه به آشنایی با قرآن، نامه به دانشجویان آمریکایی حامی فلسطین را اینگونه پایان دادند: درس قرآن به ما مسلمانان و به همه‌ی مردم جهان، ایستادگی در راه حق است و درس قرآن درباره‌ی ارتباطات بشری این است: نه ستم کنید و نه زیر بار ستم بروید. جبهه‌ی مقاومت با فراگیری و عمل به این دستورها و صدها نظائر آن به پیش می‌رود و به پیروزی خواهد رسید؛ بآذن الله.

۱۴۰۳/۰۳/۱۰

حضرت آیت‌الله خامنه‌ای، تقویت ارتباطات ایران و سوریه را از لحاظ اینکه دو کشور از ارکان محور مقاومت هستند، مهم ارزیابی کردند و گفتند: هویت ممتاز سوریه که همان مقاومت است از دوران مرحوم حافظ اسد و با پایه‌گذاری «جبهه مقاومت» و ایستادگی شکل گرفت و این هویت همواره به وحدت ملی سوریه نیز کمک کرده است.

۱۴۰۳/۰۳/۱۰

رهبر انقلاب اسلامی خطاب به جوانان آمریکایی حامی فلسطین گفتند: من می‌خواهم به شما اطمینان دهم که امروز وضعیت در حال تغییر است. سرنوشت دیگری در انتظار منطقه‌ی حساس غرب آسیا است. بسیاری از وجدانها در مقیاس جهانی بیدار شده و حقیقت در حال آشکار شدن است. جبهه‌ی مقاومت هم نیرومند شده و نیرومندتر خواهد شد و تاریخ هم در حال ورق خوردن است.

۱۴۰۳/۰۳/۱۰

سرمقاله سردبیر

دینی که به وطن داریم!

دل بستگی به خانه و وطن، علقه‌های است که خداوند در نهاد انسان‌ها قرار داده و از او خواسته است برای دفاع از خانه، وطن و خاک تلاش نماید و حتی در این راه جا دارد که جان خود را فدا نماید. در کشوری که در آن مطابق دستورات الهی امور اداره می‌شود این دفاع و علاقه به خاک و وطن ارزشی چند برابر پیدا می‌کند. دفاع در برابر تهاجم دشمن به کشور و دفاع از ناموس و مال و جان واجب است، آیات ۱۹۰- ۱۹۴ سوره بقره بر وجوب جهاد دلالت دارند، با این نگاه ارزشمند به وطن و دفاع از کشور، جا دارد که هر انسان عزتمند و علاقمند به ایران، با هر نگاه، آئین و مسلک و مرامی که دارد نسبت به عزت و سربلندی ایران و دفاع از آن در تمام زمینه‌ها تلاش نماید. گاهی دفاع از خاک، رویارویی با دشمن در مبارزه رویارو در مرزهاست، گاهی در جبهه اقتصادی و برای تأمین پشتوانه‌های استحکام کشور، گاه در عرصه‌های ورزشی است؛ جایی که پرچم ایران به اهتزاز در می‌آید و گاه در دفاع مستدل از روند صحیح حرکت نظام و انقلاب و دفاع از آن در هر موقعیتی است که پیش می‌آید، چه در صحنه‌های میدانی و چه در عرصه فضای مجازی.

هنگامی که دشمن جنگ خود را از عرصه مرزها به فضای مجازی وارد نموده است و تلاش می‌کند با شبیه افکنی و برجسته سازی مشکلات، خلاف جلوه دادن اوضاع و به انحراف کشاندن افکار، به کشور صدمه وارد نماید، همانگونه که در شرایط بحرانی و جنگ با دشمن، مردم با تمام وجود وارد عرصه نبرد می‌شوند و از جان و مال خود در این راه می‌گذرند، در دیگر عرصه‌ها نیز باید با همان تعصب در مقابل دشمنی‌ها ایستادگی نموده و اگر کشور نیاز به تصمیم ما در عرصه‌های مختلف دارد، باید در این حوزه نیز وارد میدان شویم که عرصه انتخابات و به خصوص انتخابات ریاست جمهوری یکی از این صحنه‌های حضور و نقش آفرینی می‌باشد.

اینکه که در پی حادثه غمبار شهادت آیه الله رئیسی و همراهان گرامیشان، کشور وارد یک مرحله حساس از حضور مردم برای انتخاب سرنوشت شده است، به یاری خداوند با حضور گسترده مردم در پای صندوق انتخابات ریاست جمهوری و انتخاب درست، کشور از وضعیت موجود به دوره تبلور و پیشرفت خواهد رسید. جا دارد در این عرصه و در تمام عرصه‌هایی که نام ایران را سربلند می‌سازد، در مواجهه با مکر و توطئه دشمنان، در تفسیر کردن موضوعات، اظهار نظر در موضوعات مختلف، در میدان کار و اقتصاد و تصمیم گیری، به فکر وطن باشیم و دینی را که به عنوان یک ایرانی دوست‌دار وطن نسبت به ایران عزیز بر گردن داریم ادا نماییم.

۴	واقعه غدیر
۶	امام سجاد (ع) و مبارزات سیاسی
۹	هفتمین ستاره
۱۰	چه دولتی می‌خواهیم؟
۱۳	انفجار در دفتر حزب جمهوری اسلامی
۱۵	محمد بن موسی خوارزمی، ریاضی‌دانی که دنیا به او می‌بالد
۱۶	پذیرش قطعنامه ۵۹۸
۱۸	خان طومان
۲۰	دستاوردهای فرهنگی انقلاب اسلامی ایران
۲۴	گاه شمار تاسوعا و عاشورا
۲۹	شلیک به پرواز ۶۵۵
۳۰	بخش‌هایی از قوانین مرتبط با خدمت وظیفه عمومی
۳۳	اخبار حوزه خدمت وظیفه عمومی
۳۴	یک روز با سربازان قرارگاه سیدالشهداء(ع) نیروی زمینی سپاه
۳۶	کشتار از سردشت تا حلبچه
۳۸	روز جهانی مبارزه با مواد مخدر
۴۰	آنچه سیگاری‌ها باید بخوانند!

امام خامنه‌ای:

شعار «مامی توانیم» در صدها عرصه گوناگون ثابت شده، اما ریشه فرهنگ غلط مانمی توانیم هنوز وجود دارد. متأسفانه هنوز در زمینه‌های متعددی نگاه به بیگانگان است. در دیدار اعضای جهاد دانشگاهی خرداد ۱۳۹۳

صاحب امتیاز: معاونت فرهنگی و تبلیغات نمایندگی ولی فقیه در سپاه

مدیر مسئول: دکتر حسین محبی

طراح جلد و صفحه آرا: حمیدرضا نجفی شاه‌کوهی

مدیر اجرایی: ابوالفضل خلیلی مقدم

لیتوگرافی و چاپ: مرکز چاپ سپاه

رایانامه: f.sarbaz@chmail.ir

سردبیر: حسن شریعتی

تلفن سردبیری: ۰۲۱۳۵۲۳۳۸۴۷

مرکز تولید و توزیع: کوروش فتاحی و مهدی میرغیاثی

دورنگار: ۳۳۲۲۲۲۰۳

توزیع: ۰۲۱۳۵۲۳۳۸۷۸

۱۸

۱۰

۲۴

۲۰

۳۶

۳۰

تلفن تماس: ۳۵۲۳۳۸۴۷ - ۰۲۱ - پیامک نشریه: ۶۶۰۰۰۹۹۶۲

راهنمای نگارش:

- * مقالات، خاطرات، دلنوشته‌ها، مصاحبه‌ها به همراه تصاویر پیوستی به صورت تایپ شده در قالب نرم افزار ورد به رایانامه نشریه ارسال شود.
- * مقالات و مطالب ارسالی با نام و تصویر نویسنده در نشریه درج خواهد شد، لذا تصویر پرسنلی به همراه مطالب ارسال شود.
- * همراه مطلب نام و نشانی دقیق و شماره تماس نویسنده یا نویسندگان ذکر شود.
- * تصاویر ارسالی از کیفیت لازم برخوردار باشند.
- * دیدگاه‌های نویسندگان در مقالات و گفتگوها بیانگر نظریات نشریه فرهنگ سربازی نیست.
- با تشکر از: ■ دانشگاه علوم و فنون دریایی امام خامنه‌ای (مدظله‌العالی) - زیباکنار
- روابط عمومی و تبلیغات دانشگاه امیرالمؤمنین (ع) - اصفهان
- دژبان کل سپاه

نشانی مجله: تهران - ستاد فرماندهی کل سپاه، حوزه نمایندگی ولی فقیه در سپاه، بلوک ۲ - معاونت فرهنگی و تبلیغات، مدیریت انتشارات صندوق پستی: ۱۷۷۷۵/۳۸۷

شورای سردبیری:

حسن شریعتی، ابوالفضل خلیلی مقدم، حمیدرضا نجفی شاهکوهی، پوریامرادی راد.

همکاران این شماره:

مهدی سلطانی، محمدرضا علیزاده آبکنار، محمد جواد محمدی، محمد یوسف عظیم دخت، رحیم طیبی چوبری، معراج بیضا، سعید قاسمی نژاد، ولی شمس ناتری، حسن حسام، رضا شاعری، عباس شاهواروقی فراهانی، احمد محمدی فرد، مهدی صفاری نژاد، مبین پاک، پوریامرادی راد، محمدرضا قدیری و رسول امیرخانی (روابط عمومی و تبلیغات تیپ ۳۶ انصارالمهدی (عج) زنجان)

ماجرای غدیر

پیامبر(ص) در ذی قعدة سال ۱۰ قمری همراه هزاران نفر برای انجام مناسک حج از مدینه به طرف مکه حرکت کرد این سفر رسول خدا(ص)، حجه الوداع، حجه الاسلام و حجه البلاغ نامیده می‌شود. در آن ماه امام علی(ع) برای تبلیغ اسلام در یمن بود و هنگامی که از تصمیم پیامبر(ص) برای سفر حج آگاه شد، همراه عده‌ای به سمت مکه حرکت نمود و پیش از آغاز مناسک، به رسول خدا (ص) پیوست.

نزول آیه تبلیغ

مسلمانان حج‌گزار ۱۸ ذی‌الحجه به غدیر خم رسیدند و پیش از جدایی اهالی شام، مصر و عراق از جمعیت، جبرئیل آیه تبلیغ را بر پیامبر(ص) نازل کرد و از جانب خداوند، به رسول خدا(ص) امر نمود تا علی(ع) را به عنوان ولی و وصی بعد از خود، به مردم معرفی کند. پس از نزول

واقعه غدیر

نوابار دوم وظیفه پوریا خادم حسینی گشتی

غدیر از مهم‌ترین وقایع تاریخ اسلام است که در آن، پیامبر اسلام (ص) هنگام بازگشت از حجة الوداع در ۱۸ ذی‌الحجه سال دهم قمری در غدیر خم، امام علی(ع) را جانشین خود معرفی کردند. حاضران در آن واقعه که بزرگان صحابه نیز در میان‌شان بودند، با امام علی(ع) بیعت کردند. این معرفی بنا به دستور خدا در آیه تبلیغ بود. این آیه به پیامبر(ص) دستور می‌داد آنچه خداوند بر او نازل کرده، ابلاغ کند و اگر این کار را نکنند، رسالتش را انجام نداده است. پس از واقعه غدیر آیه اکمال نازل شد که می‌گفت: «امروز دین شما را کامل نمودم و نعمت خود را بر شما تمام

تاریخ اسلام است
(هنگام

کردم و دین اسلام را برای شما پسندیدم»، معصومین علیهم السلام به حدیث غدیر استناد کرده‌اند و شاعران بسیاری از دوران امام علی(ع) درباره آن شعر سروده‌اند. از مهم‌ترین آثار درباره این واقعه، کتاب الغدیر از علامه امینی است. پیامبر(ص) و دیگر معصومین این روز را عید خوانده‌اند و مسلمانان، به‌ویژه شیعیان این روز را جشن می‌گیرند. غدیر عنوان عقیده ما و اساس دین اسلام و ثمره ی نبوت پیامبر (ص) است. پیام غدیر تعیین صراط مستقیم تا آخر دنیاست و خطابه ی غدیر زنده ترین سند ولایت الهی دوازده امام است. محل غدیر به واقعه ولایت امیرالمومنین (ع) بیشتر مشهور است تا شهرت آن به عنوان وقوع در مسیر هجرت پیامبر (ص) یا در مسیر بازگشت از حجه الوداع.

پرورش توانایی مدیریت و رهبری در خود

یکی از توانایی‌های مهمی که می‌تواند در رسیدن به موفقیت نقش ایفا کند توانایی مدیریت کردن و رهبری است. برای به دست آوردن این مهارت، ابتدا لازم است که اصول مدیریت و رهبری را بشناسیم. اما واقعیت این است که هیچ‌کس با یادگیری این اصول لزوماً مدیر یا رهبر خوبی نمی‌شود؛ بلکه مدیر یا رهبر خوب آن کسی است که از نقاط قوت خود شناخت کامل دارد و می‌تواند با دیدی انتقادی نقاط ضعفش را برطرف کند. این را مرحله خودشناسی مدیر می‌نامیم. تسلط کامل بر یک حیطة کاری، یکی دیگر از شروط توانایی مدیریت کردن است. دانش باعث ایجاد قدرت در شما برای رهبری دیگر افراد می‌شود. پس یادگیری مداوم در حیطة تخصصی، یکی دیگر از مراحل رسیدن به جایگاه یک رهبر خوب است.

از طرفی رهبر یا مدیر موفق آن کسی است که بتواند خودش را مدیریت کند و در جایگاه یک الگو برای دیگران هم قرار بگیرد. شما چه در یک سطح کوچک کار کنید و چه مدیر یک سازمان بزرگ باشید، نیاز دارید که مهارت مدیریت کردن را یاد بگیرید. این مهارت در زندگی شخصی شما هم نقش ایفا خواهد کرد. اگر می‌خواهید بدانید که مدیریت اصولی و مهارت‌های رهبری در افراد بزرگ چه رازهایی دارد، مطالعه خلاصه کتاب‌های مدیریت و رهبری یکی از بهترین منابع برای شما خواهد بود.

قرآن در بخش‌های مختلف به علم و فضل علی (ع) گواهی می‌دهد و شخصیت وی را برای اهل خرد معرفی و تبیین می‌نماید. در واقع یکی از راههای شناخت علی (ع) رجوع به آیات کریمه قرآن می‌باشد؛ چرا که در آن از عصمت، ولایت، علم، سبقت، ایمان، شجاعت، ایثار، عبادت و دیگر فضایل مولای متقیان برده برداشته است؛ از سوی دیگر امیرمومنان نیز بهترین معرف قرآن کریم بعد از پیامبر (ص) شناخته می‌شود.

می‌فرماید: «روز غدیر خم عید بزرگ خداست. خدا پیامبری مبعوث نکرده، مگر اینکه این روز را عید گرفته و عظمت آن را شناخته و نام این روز در آسمان، روز عهد و پیمان در زمین، روز پیمان محکم و حضور همگانی است.» امام رضاع (ع) فرمود: «روز غدیر در میان اهل آسمان مشهورتر است تا میان اهل زمین... اگر مردم ارزش این روز را می‌دانستند، بی‌تردید فرشتگان در هر روز ده بار با آنان مصافحه می‌کردند.»

شان ولایت حضرت علی (ع) در آیات قرآن

قرآن در بخش‌های مختلف به علم و فضل علی (ع) گواهی می‌دهد و شخصیت وی را برای اهل خرد معرفی و تبیین می‌نماید. در واقع یکی از راههای شناخت علی (ع) رجوع به آیات کریمه قرآن می‌باشد؛ چرا که در آن از عصمت، ولایت، علم، سبقت، ایمان، شجاعت، ایثار، عبادت و دیگر فضایل مولای متقیان برده برداشته است؛ از سوی دیگر امیرمومنان نیز بهترین معرف قرآن کریم بعد از پیامبر (ص) شناخته می‌شود.

این آیه، پیامبر (ص) دستور توقف کاروان را صادر نمود و گفت آنانی که پیشاپیش حرکت می‌کنند، به محل غدیر بازگردند و کسانی که عقب مانده‌اند، به کاروان و غدیر خم، ملحق شوند.

عید غدیر در اسلام

مسلمانان و به‌خصوص شیعیان همواره روز غدیر را از عیدهای بزرگ می‌دانند و این روز در میان ایشان به عید غدیر معروف و مشهور است. در سال ۴۸۷ ق بیعت با مستعلی بن مستنصر، از حاکمان مصر در روز عید غدیر خم صورت گرفت. همچنین از اهل سنت روایت شده که هر کس روز ۱۸ ذی‌الحجه را روزه بگیرد، خداوند ثواب روزه شصت ماه را برای او می‌نویسد. رسول خدا (ص) فرمود: «روز غدیر خم برترین عیدهای امت من است و آن روزی است که خداوند بزرگ دستور داد که در آن روز، برادرم امام علی (ع) را به عنوان پرچمدار امت من منصوب کنم تا بعد از من، مردم توسط او هدایت شوند و آن روزی است که خداوند در آن روز، دین را تکمیل و نعمت را بر امت من تمام کرد و اسلام را به عنوان دین برای آنان پسندید.» امام صادق (ع)

منابع:

• مفید، الارشاد، ۴۱۳ ق، ج ۱، ص ۱۷۱

• قمی، تفسیر القمی، ۴۱۲ ق، ج ۱، ص ۱۷۹

• پوررستمی، جلوه‌های ی از حقیقت هماهنگ میان قرآن و علی (ع)

• انیس، فرهنگ المعجم الوسیط، مترجم محمد بندری، اسلامی

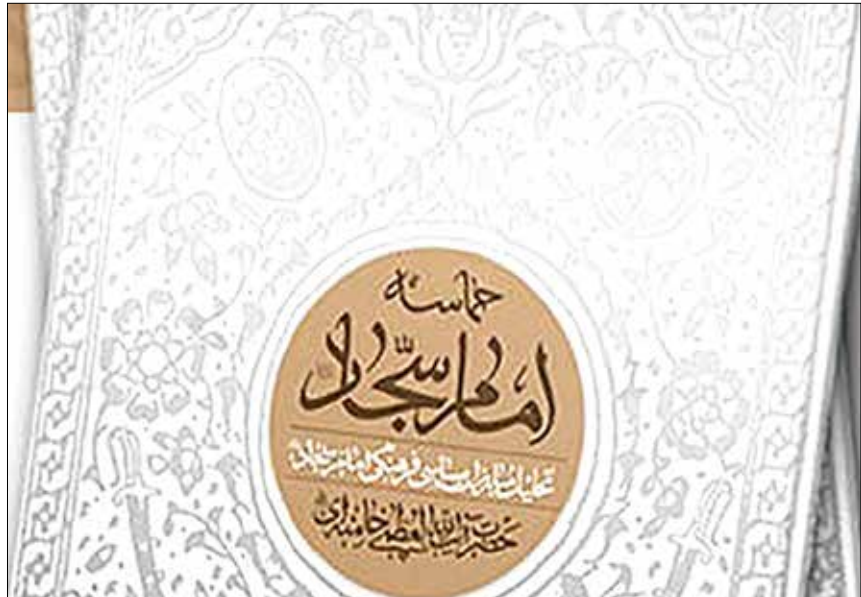
گیری از شیوه دعا طرحی نو در تبیین عقاید و معارف ناب اسلام و مبارزه ای نامرئی بر ضد دستگاه حاکم بود. با این شیوه مردم آرام آرام به بهترین شکل با اندیشه‌های ناب دینی آشنا شدند و یک مجموعه مؤمن، علاقه مند و صالح برای کارهای آینده به وجود آمد. دعاهای امام در عین اینکه حرکتی اخلاقی بود، مبارزه ای آرام در برابر قدرتهای اهریمنی، ولی ریشه کن کننده بود. او با این عمل و برنامه خود نشان داد که راه مبارزه در شمشیر منحصر نمی شود؛ زیرا در بعضی شرایط، شمشیر کارایی خود را به کلی از دست می‌دهد و حتی نتیجه عکس می‌دهد.

مناجات خمس عشر

مناجات خمس عشر که به مجموعه مناجات‌های پانزده گانه امام زین العابدین (ع) مشهور است و علامه مجلسی آن را در کتاب بحار الانوار آورده از مهم‌ترین ادعیه امام سجاد (ع) است که دارای مضامین ناب و عظیمی از معارف الهی است.

مناجات خمس عشر شامل ۱۵ مناجات به نام‌های مناجات التأیین (مناجات توبه‌کنندگان)، مناجات الشاکین (مناجات شکوه‌کنندگان)، مناجات الخائفین (مناجات بیمناکان)، مناجات الراجین (مناجات امیدواران)، مناجات الراءیین (مناجات میل‌کنندگان)، مناجات الشاکرین (مناجات سپاسگزاران)، مناجات المطیعین لله (مناجات اطاعت‌کنندگان خدا)، مناجات المحیین (مناجات دوستداران)، مناجات المتوسلین (مناجات متوسلین)، مناجات المفتقرین (مناجات تهیدستان)، مناجات العارفین (مناجات عارفان)، مناجات الذاکرین (مناجات یادکنندگان)، مناجات المعتصمین (مناجات پناهندگان)، مناجات الزاهدین (مناجات زهد پیشه‌گان) است.

در فرازی از مناجات توبه‌کنندگان آمده است که: «خدایا خطاها و گناهان لباس خواری بر تنم کرده و دوری از تو جامه

امام سجاد (ع) و مبارزات سیاسی

نالایق و تباه‌شده و ضایع‌شده‌ای بود که باید بازسازی می‌شد.»

امام در شرایط خفقان اموی و مروانی می‌بایست شیوه ای نوین برای مبارزه در پیش گیرد تا بتواند آن محیط تاریک و ظلمانی و آن مردم غافل و بی خبر را از چنگ شهوات و نیز از تسلط دستگاه‌های اهریمنی خلاص کند؛ شیوه ای که هم بتواند مردم را با حقایق و معارف دین آشنا سازد و انقلابی در دنیای اسلام ایجاد کند و هم بهانه دست دشمن ندهد. این بود که برای بیان مفاهیم مورد نظرشان از دو شیوه استفاده کردند که عبارت اند از:

الف- شیوه دعا.

ب- شیوه موعظه که در قالب سخنان و روایات آن حضرت تبلور یافته است. از میان این دو شیوه حکیمانه، بهره

حمید شیرازپور از اصفهان

حضرت آیت‌الله خامنه‌ای درباره‌ی چرایی نحوه‌ی مبارزه‌ی حضرت امام سجاد (ع) می‌گویند: «اختناق در آن دوران و نامناسب بودن وضع، اجازه نمی‌داد که امام سجاد (ع) بخوانند با آن مردم بی‌پرده و صریح و روشن حرف بزنند؛ نه فقط دستگاه‌ها نمی‌گذاشتند، مردم هم نمی‌خواستند. اصلاً آن جامعه یک جامعه

بیچارگی بر تنم افکنده و بزرگ جنایتم
دلم را می‌رانده، پس تو زنده‌اش کن به
بازگشت خودت ای آرزو و مقصودم و ای
خواستار و آرمانم.

به عزتت سوگند برای گناهانم جز تو
آمرزنده ای نیابم و برای شکستگی ام جز تو
شکسته بندی نبینم و من بوسیله آه و ناله
کردن بسوی تو بدرگهت خاضع گشته و
با زاری کردن در برابرت، خود را به خواری
کشاندم. پس اگر تو مرا از درگاه خویش
برانی در آن حال به که روآورم؟ و اگر تو از
نزد خویش بازگردانی به که پناه برم؟»

یا در فرازی از دعای شکوه کنندگان
می‌خوانیم: «خدایا به سوی تو شکایت
آورم از نفسی که مرا همواره به بدی
وادارد و به سوی گناه شتاب دارد و به
نافرمانی‌هایت حریص است و به موجبات
خشمت دست درازی کند و مرا به راه‌هایی
که منجر به هلاکت می‌شود می‌کشاند
و بصورت پست‌ترین نابودشدگان درمی
آورد.»

صحیفه سجادیه امام زین العابدین (ع)

امام سجاده (ع) هدف نهایی تربیت در
تمامی این مناجات‌ها را خدای متعال
می‌دانند و امام در تمام این دعاها، انسان
را با زبان دعا و مناجات به سمت ذات
اقدس الهی سوق می‌دهند و از این طریق
به انسان می‌آموزند که در تمام شئون
زندگی باید خدا را ناظر اعمال دانست.

صحیفه سجادیه پس از قرآن و نهج
البلاغه بزرگ‌ترین گنجینه گرانمایه‌های حقایق
و معارف الهی به شمار می‌رود که برخی
بزرگان از آن به عنوان اخت القرآن خواهر
قرآن و انجیل اهل بیت (ع) یا زبور آل
محمد (ص) یاد می‌کنند.

دعاهای صحیفه علاوه بر حسن بلاغت
و کمال فصاحت از علوم الهی و معارف
یقینی برخوردار است که عقل‌ها در مقابل

آن حیرت زده و سر تسلیم و خضوع فرود
آورده‌اند.

صحیفه سجادیه مشتمل بر ۵۴ دعا
است که تنها شامل راز و نیاز با خدا و
بیان حاجت در پیشگاه وی نیست، بلکه
دریایی بیکران از علوم و معارف اسلامی
است که طی آن مسائل عقیدتی، فرهنگی،
اجتماعی، سیاسی و پاره‌ای از قوانین طبیعی
و احکام شرعی در قالب دعا مطرح و بیان
شده است.

مرحوم محمد جواد مغنیه در این باره
می‌نویسد: «صحیفه سجادیه تنها یک
کتاب دعا نیست بلکه مدرسه ای است
که درس توحید و عقیده و صبر و فداکاری
و گذشت و مهربانی می‌دهد و آدمی را در
برابر بدی و تباهی، به هر شکل و رنگی که
باشد، به انقلاب وا می‌دارد.»

مجموعه صحیفه سجادیه - که در ۱۹
باب جمع بندی و به صورت فهرست
موضوعی ارائه شده، نشان دهنده یک
تشکیلات سازمانی انسان ساز است که
ظاهرش دعا و باطنش ساختن گروه‌های
ویژه مقابله گر با ظلم و ستم است، حتی
عنوان اول دعاها نیز پوشش است، یعنی
عناوین بازگو کننده محتوا نیست؛ محتوا

از میان این دو شیوه حکیمانه،
بهره‌گیری از شیوه دعا طرحی
نو در تبیین عقاید و معارف ناب
اسلام و مبارزه ای نامرئی بر ضد
دستگاه حاکم بود. با این شیوه
مردم آرام آرام به بهترین شکل با
اندیشه‌های ناب دینی آشنا شدند
و یک مجموعه مؤمن، علاقه مند
و صالح برای کارهای آینده به
وجود آمد.

صفات و اسمای حسناى الهى است که سرچشمه اصلاح همه مفاسد و در رأس آنها حکومت فاسد طاغوتى و غير اسلامى است. اگر بر تاريخخانه دل مردم نور خدا بتابد و ايمان زينت بخش آن گردد طبيعى است که ظلمت فساد و فحشا و ستم و ستم پذيرى و انحراف رخت برنبد و جامعه رو به صلاح و تکامل رود:

«وَلَيَكِنَّ اللَّهَ حَبَّبَ إِلَيْكُمُ الْإِيمَانَ وَزَيَّنَّهُو فِي قُلُوبِكُمْ وَكَرَّهَ إِلَيْكُمُ الْكُفْرَ وَالْفُسُوقَ وَ الْعِصْيَانَ أُولَئِكَ هُمُ الرَّشِدُونَ».

(حجرات: ۷)

و ليکن خدا ايمان را برای شما دوست داشتنی گردانید و آن را در دلهاى شما بياراست و کفر و پليدى و سرکشى را در نظرتان ناخوشايند ساخت، آنان (که چنین اند) ره يافتگانند.

امام سجاد(ع) با زيباترين روش يعنى ارتباط صادقانه همراه با شور و احساس وصف ناشدنی نيایش جانانه با خدا به شکل زنده و عملى، عالی ترين و کامل ترين نوع تکامل را به منصف ظهور گذاشت و به مردم آموخت که چگونه باشند، چگونه بينديشند، چگونه تصميم بگيرند و چگونه زندگى کنند و او نماينده خدا بود که ايمان و ارتباط با خدا را در دل مردم محبوب مى ساخت و زينت بخشيد تا به رشد کافى برسند و رسم و آيين و حکومت جاهلى را کنار بگذارند و زندگى پاک و نوينى را براساس مترقى ترين قانونى که امکان تدوين يافته. يعنى اسلام. پى ريزى کنند.

در دعای نخست صحيفه مى خوانيم: «إِبْتَدَعَ بِقُدْرَتِهِ الْخَلْقَ اِبْتِدَاعًا وَ اخْتَرَعَهُمْ عَلَى مَشِيئَتِهِ اِخْتِرَاعًا ثُمَّ سَلَكَ بِهِمْ طَرِيقَ اِرَادَتِهِ وَ بَعَثَهُمْ فِي سَبِيلِ مَحَبَّتِهِ»... او آفريدگان را به شکلى بدیع (و بدون نمونه قبلی) آفريد و در واقع آنها را بر اساس مشیت خویش اختراع کرد و سپس در شاهراه اراده خود به حرکت درآورد و در راه محبت خویش برانگیخت.

امام سجاد(ع) هدف نهايى تربيت در تمامی اين مناجات ها را خدای متعال می دانند و امام در تمام اين دعاها، انسان را با زبان دعا و مناجات به سمت ذات اقدس الهی سوق می دهند و از اين طريق به انسان می آموزند که در تمام شئون زندگى بايد خدا را ناظر اعمال دانست.

احکام و مقررات و قوانين و... همگى در پرتو اصل توحيد معنا پيدا مى کند؛ آنچه که انبيا برای او مبعوث شده بودند و تمام کارهاى ديگر، مقدمه اوست بسط توحيد و شناخت مردم از عالم است که چطور است؟ ارائه عالم به آن طورى که هست. نه به آن طورى که ما ادراک مى کنيم و دنبال اين بودند که همه تهذيبها، تعليمها و همه کوششها در اين باشد که مردم را از اين ظلمتکده هاى که همه عالم ظلمت است، نجات بدهند و به نور برسانند، غير حق تعالى نور نيست، همه ظلمتند...

و خدا خدا کردن امام در صحيفه در حدود چشاندن محبت او به جامعه شرک زده و طاغوت زده و آشنا ساختن آنان با

سازنده است و عنوان دعا پوشش آن. به نظر مى رسد صحيفه. که امام سجاد(ع) آن را بر فرزندانش امام باقر(ع) و زيبد املاء کرده و پس از آن امام باقر(ع)، امام صادق(ع) زيبد و يحيى، همگى خود را موظف مىديدند آن را حفظ کنند تا به دست ديگران به خصوص زمامداران نيفتد. يك جزوه سازمانى و تشکيلاتى بوده که در صورت دسترسى دشمن به آن، تلاش هاى امام سجاد(ع) و ائمه بعد (ع)، خنثى مى شده است و گرنه دعا به معنای آنچه مرتکز اذهان است (نه به معنای آنچه در صحيفه و امثال آن آمده) دليلی بر اخفاى آن وجود ندارد... پس بايد گفت صحيفه عنوان دعا داشته ولى در حقيقت کار ديگرى را انجام مى داده است.

مطلب را از منظر ديگر مى توان چنين تحرير کرد که نهايت تعليم و تربيت الهى و عالی ترين آرمان انبيا و عالمان ربانى، بسط توحيد و آشنا کردن مردم با مباني توحيدى و توجه آنان به ساحت قدس ربوبى است، همان طور که ساختار همه شرايع و مذاهب الهى و به تعبير قرآنى شاکله اصلى دين چيزى جز توحيد ناب نيست و تعاليم و تزکيه، مبارزه، جهاد، شهادت، نيایش،

الامام الكاظم بیس از سه هزار حدیث از وی گردآوری شده که شماری از آنها را برخی از اصحاب اجماع روایت کرده‌اند.

امام کاظم (ع) برای ارتباط با شیعیان، سازمان وکالت را گسترش داد و در مناطق مختلف، افرادی را به عنوان وکیل تعیین کرد. از سوی دیگر، حیات امام کاظم (ع) همزمان با بروز انشعاباتی در شیعه بود و فرقه‌های اسماعیلیه، فطحیه و ناووسیه با آغاز امامت او و فرقه واقفیه پس از شهادت او شکل گرفت.

منابع شیعه و سنی، علم، عبادت، بردباری و بخشندگی وی را ستوده و او را کاظم و عبد صالح لقب داده‌اند. بزرگان اهل سنت به امام هفتم شیعیان به عنوان یک عالم دینی احترام می‌گذاشته و همچون شیعیان به زیارت قبر او می‌رفته‌اند. حرم امام کاظم (ع) و حرم نوه‌اش امام جواد (ع) در منطقه کاظمین در شمال بغداد، به حرم کاظمین شهرت دارد و زیارتگاه مسلمانان به‌ویژه شیعیان است.

وصیت امام صادق(ع) و سرگردانی برخی شیعیان

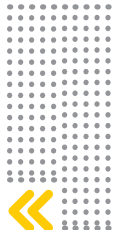
در منابع آمده است امام صادق(ع) با توجه به سخت‌گیری‌های عباسیان و برای حفظ جان امام کاظم(ع)، پنج نفر از جمله خلیفه عباسی - را به عنوان وصی خود معرفی کرد؛ هر چند امام صادق(ع)، بارها امام پس از خود را به اصحاب خاصش معرفی کرده بود، اما این اقدام تا حدی وضع را برای شیعیان ابهام‌آلود کرد. در این دوره، برخی از اصحاب برجسته امام صادق(ع) مانند مؤمن طاق و هشام بن سالم نیز دچار تردید شده بودند. آنان ابتدا به سراغ عبدالله افطح، که ادعای امامت کرده بود، رفتند و از او درباره زکات پرسیدند. اما پاسخ‌های عبدالله آنها را قانع نکرد. آن دو سپس با موسی بن جعفر(ع) ملاقات کردند و با پاسخ‌های وی قانع شدند و امامت او را پذیرفتند.

هفتمین ستاره

ایشان چندین بار توسط مهدی و هارون عباسی زندانی شد و در ۱۸۳ق در زندان سندی بن شاهک به شهادت رسید. پس از وی، امامت به فرزندش علی بن موسی(ع) منتقل شد.

دوره امامت امام کاظم (ع) با اوج قدرت خلافت عباسی همزمان بود و او در برابر حکومت وقت، تقیه می‌کرد و شیعیان را نیز به این کار سفارش می‌نمود؛ موضع‌گیری صریحی از امام هفتم شیعیان در برابر خلفای عباسی و قیام‌های علوی گزارش نشده است. با وجود این، وی در مناظره و گفتگو با خلفای عباسی و دیگران تلاش می‌کرد از خلافت عباسیان مشروعیت‌زدایی کند. مناظرات و گفتگوهایی از موسی بن جعفر با برخی عالمان یهودی و مسیحی در منابع تاریخی و حدیثی نقل شده که در پاسخ به پرسش‌های آنان بوده است. در کتاب مسند

ناسروان پاسدار محمدیوسف عظیم دخت

موسی بن جعفر (۱۲۷ یا ۱۲۸-۱۸۳ق) معروف به امام موسی کاظم (ع) و ملقب به کاظم و باب الحوائج هفتمین امام شیعیان است. وی در سال ۱۲۸ قمری، همزمان با شروع قیام ابومسلم خراسانی، داعی بنی‌عباس علیه امویان به دنیا آمد و در سال ۱۴۸ق پس از شهادت پدرش، امام صادق(ع)، به امامت رسید. دوران ۳۵ ساله امامت او با خلافت منصور، هادی، مهدی و هارون عباسی همزمان بود.

است. همچنین این روزنامه در گزارش خود با استفاده از داده‌های شرکت تحلیل انرژی ورتسکا، اظهار کرده بود که تهران در سه ماه اول سال جاری میلادی به‌طور متوسط روزانه یک میلیون و ۵۶۰ هزار بشکه نفت صادر کرده که این رقم بالاترین میزان از سه ماهه سوم سال ۲۰۱۸ به این طرف به شمار می‌رود. کار به جایی رسید که آبان ۹۸ رسانه‌های آمریکا تیتراژ می‌زدند «تحریم دارد کار می‌کند»؛ اما امروز سنا می‌گوید «تحریم من کار نمی‌کند».

۴. ایجاد یک میلیون شغل در سال:

آیت‌الله رئیسی ایجاد یک میلیون شغل در سال را علاوه بر تکلیف قانونی مستند به برنامه ششم توسعه، نیاز ضروری کشور می‌دانست و با حساسیت و پیگیری ویژه به دنبال تحقق آن بود. خوشبختانه نگاهی به آمارهای ارائه شده در این زمینه نشان می‌دهد که دولت مردمی توانسته است به وظیفه و وعده خود در این عرصه عمل کند.

۵. کاهش نرخ بیکاری: ولت مردمی موفق

شد در ایجاد اشتغال در کشور از جمله ایجاد ۲ میلیون و ۷۲۱ هزار و ۶ فرصت شغلی در کشور از نیمه دوم سال ۱۴۰۰ تا پایان سال ۱۴۰۲، ثبت رکورد کاهش نرخ بیکاری در ۲۵ استان و کاهش نرخ بیکاری کل کشور.

۶. توسعه نیروگاه‌ها و افزایش رفاه مردم:

در توسعه نیروگاه‌ها طی حدود ۳۲ ماه عملکرد دولت سیزدهم بیش از ۹ هزار مگاوات به ظرفیت نیروگاه کشور افزوده شد. در تابستان ۱۴۰۰ از اردیبهشت ماه تا پایان شهریور شاهد قطعی‌های مکرر برق در قسمت‌های مختلف از جمله برق خانگی بودیم، ابتدا با یک نوبت در روز و به مرور این قطعی‌ها بر اساس جداول منتشره تا سه نوبت افزوده شد که این موضوع خسارت‌های زیادی را به

چه دولتی می‌خواهیم؟

انتخابات ریاست‌جمهوری هشتم تیرماه ۱۴۰۳ برگزار می‌شود، برای رسیدن به یک دولت مطلوب که در طراز دولت رئیس‌جمهور شهید، شهید رئیسی باشد نیازمند مطالعه روش و راه دولت سیزدهم در عبور از مشکلات و موانع پیچیده پیش روی این دولت هستیم.

۱. کاهش خام‌فروشی: دولت سیزدهم

از همان ابتدای فعالیت به اهمیت توسعه زنجیره ارزش نفت و گاز کشور در کاهش خام‌فروشی، مقاوم‌سازی اقتصاد و بی‌اثرسازی تحریم‌ها پی برد و توجه ویژه‌ای به این حوزه داشت.

۲. اتمام نیمه تمام‌ها: این دولت از همان سال ۱۴۰۰ اولویت اصلی‌اش در بخش‌های مختلف اقتصادی را تکمیل پروژه‌های نیمه‌تمامی دانست که بعضی از این پروژه‌ها حتی بیش از چند دهه بلاتکلیف مانده بودند.

۳. مقابله با تحریم‌ها: بر اساس آمارهای برخی معتبر بین‌المللی، صادرات نفت و میعانات ایران تا دو میلیون بشکه در روز هم ذکر شده که نشان می‌دهد عملاً تحریم‌های غرب خنثی و صادرات ایران به قبل از برجام بازگشته است. چند هفته قبل روزنامه فایننشال تایمز گزارشی منتشر کرد که در آن به افزایش صادرات نفت ایران پرداخته بود. بر اساس نوشته‌های این روزنامه انگلیسی، میزان صادرات نفت ایران به بالاترین میزان در شش سال گذشته رسیده

توسعه عمق راهبردی جمهوری اسلامی ایران هستیم. حال که شهادت رئیس‌جمهور مردمی، با کفایت و پرتلاش شهید آیت‌الله رئیسی و همراهان ایشان، برگزاری چهاردهمین انتخابات ریاست جمهوری را ناگزیر کرده و ملت ایران را در آستانه انتخاب مهمی قرار داده، بر همه واجب است برای فراهم کردن و انتخاب یک رئیس‌جمهور در طراز شهید رئیسی تلاش کنند و این مسیر عزت را با اقتدار بیشتری ادامه دهند.

ما اینگونه دولت و رئیس‌جمهوری می‌خواهیم!

قطعا دولت سیزدهم و رئیس‌جمهور شهید و مظلوم او کسی است که انقلاب اسلامی برای آینده نیاز به آن هم خواهد داشت، فردی بدون ادعا اما بسیار مقتدر، فردی ولایت مدار و محبوب، فردی بسیار پر کار و کم توقع، فردی کم حاشیه و پر ثمر...، اینگونه افراد اگر چه در زمان حیاتشان مظلوم بوده اند؛ اما خداوند فعالیت‌های ناپیدا و مخفی‌شان را در بین مردم عیان کرد و اکنون مردم می‌بینند که این دولت چگونه توانسته از بحران‌ها و تهدیدها، فرصت بسازد، اگر چه عامه مردم به خاطر تبلیغات وسیع و مسموم دشمنان خارجی و برخی گروه‌ها و افراد در داخل، علیه این دولت و برخی کم‌کاری‌ها در تبلیغ اقدامات انجام شده، در تشخیص فعالیت‌های شبانه روز رئیس‌جمهور شهید مان دچار کمبود اطلاعات و خطای شناخت بودند، اما رهبری معظم انقلاب حضرت آیت‌الله العظمی امام خامنه‌ای همواره فعالیت‌های این دولت را مورد تقدیر و تمجید قرار داده اند و اکنون ما برای اینکه دوباره بر اثر جنگ شناختی دشمنان دچار کمبود دید برای یافتن فرد مطلوب برای رئیس‌جمهور دولت چهاردهم نشویم باید این رهنمودها را بارها مرور کنیم.

شانگهای پس از ۱۵ سال عضویت ناظر، عضویت رسمی ایران در گروه بریکس، حضور و سخنرانی رئیس‌جمهور در جمع سران سازمان همکاری شانگهای، سران کشورهای گروه بریکس، اجلاس سران سازمان همکاری اقتصادی (اگو) و اجلاس سران کشورهای صادرکننده گاز، سفر رئیس‌جمهور به چین و اجرایی شدن سند جامع همکاری ۲۵ ساله دو کشور و امضاء ۲۰ سند همکاری.

۱۰. **دیپلماسی اقتصادی موفق:** در کمتر از سه سال دولت سیزدهم بیش از هشت سال دولت‌های یازدهم و دوازدهم در حوزه دیپلماسی اقتصادی فعالیت صورت گرفته است. برخی از دستاوردهای فعال شدن دیپلماسی اقتصادی در دولت سیزدهم عبارتند از: برگزاری ۴۲ اجلاس کمیسیون مشترک همکاری‌های اقتصادی با کشورهای مختلف و افزایش تجارت خارجی.

۱۱. **حمایت از جبهه مقاومت:** امروز به برکت سیاست خارجی عزت‌مدارانه دولت سیزدهم، شاهد تقویت، تحکیم و اعتلای جبهه مقاومت، افزایش روحیه مبارزه علیه صهیونیسم در کشورهای منطقه و جهان، وحدت و انسجام بالا در میدان نبرد، افزایش کنشگری و ابتکار عمل جبهه مقاومت از یمن تا لبنان، گسترش بیش از پیش اعتبار و مقبولیت منطقه ای و جهانی گفتمان مقاومت، افزایش چشمگیر قدرت بازدارندگی و

صنایع وارد نمود، در دولت رئیسی قطع برق از زندگی خداحافظی کرد.

۷. **حذف موانع تولید:** تلاش دولت برای بهبود تولید و کمک به حذف موانع تولید نیز شاخص دیگری است که به رشد اقتصادی انجامیده است. دولت آینده هم باید رشد اقتصادی را پایدار و ثابت نگه دارد و هم برای حل تهدیدات پیرامون رشد اقتصادی سیاست‌های ویژه‌ای در پیش بگیرد. هر چند دولت سیزدهم در پی ریزی‌های اولیه منابع درآمدی کار دولت چهاردهم را در این زمینه راحت کرده است.

۸. **تامین منافع ملی در سطح بین‌المللی:** در عمر کمتر از سه سال دولت سیزدهم، شاهد فعال شدن دستگاه سیاست خارجی کشورمان در مجامع بین‌المللی و پویایی اقدامات حقوقی در تأمین منافع ملی کشورمان بودیم. برخی از مصادیق این رویکرد تحولی در سیاست خارجی عبارتند از: سفر رئیس‌جمهور به نیویورک و سخنرانی تبیینی، کنشگرانه و اثرگذار در هفتاد و هفتمین نشست مجمع عمومی سازمان ملل بویژه به نمایش گذاشتن عکس سردار دلها شهید سلیمانی و تکریم روحیه شجاعت و مقاومت، سفر دوم رئیس‌جمهور به نیویورک و سخنرانی تاریخی در مجمع عمومی سازمان ملل در دفاع از قرآن و نقد غرب و آمریکا، انتخاب ایران به عنوان نایب رئیس مجمع عمومی سازمان ملل، عضویت و ...

۹. **خروج از انزوا:** دولت سیزدهم به جای تمرکز و معطوف کردن توان و ظرفیت دستگاه سیاست خارجی بر مذاکره و گفتگوی بی نتیجه با غرب، سیاست خارجی متوازن مبتنی بر همگرایی و چندجانبه‌گرایی را در دستور کار خود قرار داد. برخی از نتایج ارزشمند این رویکرد عبارتند از: خروج ایران از انزوا جهانی، عضویت دائم ایران در سازمان همکاری

قطعا یادآوری این سخنان و بیانات تکرار نیست، بلکه انرژی و خون تازه برای احساس شرافت، نجابت و قدرت است که از یک دولت انقلابی به شریان های ما جریان پیدا می کند.

رهبر معظم انقلاب در سه دیداری که بنا به سنت هر ساله در هفته دولت با رئیس جمهوری و اعضای کابینه اش داشته اند، به نقاط قوت و موفقیت های دولت سیزدهم اشاراتی داشته اند که به برخی از آنها اشاره می شود:

■ آنچه تا امروز در این دو سالی که این دولت بر سر کار بوده از عملکرد دولت مشاهده کرده ایم، مستوجب این است که ما تقدیر کنیم و تمجید کنیم.

■ حمایت های قانونی، سهل شدن فعالیت های تولیدی، حمایت های مالی و تأمین منابع.

■ عضویت در دو پیمان بین المللی نیز کار بسیار مهمی بود که نشان می دهد کشور در وضعی قرار دارد که مؤسسان پیمان های بین المللی راغب و گاهی مُصرّ به ارتباط با ایران هستند و بر اساس محاسبات خود و با توجه به واقعیات ایران، ارتباط با کشورمان را لازم می دانند.

■ ساده زیستی، مواضع انقلابی، روحیه جهادی و بکارگیری جوانان در رده های گوناگون مدیریتی.

■ تقویت نظام مالیاتی، افزایش محصولات پتروشیمی و کارهای ارزنده در زمینه نفت و گاز و راه اندازی چند هزار کارگاه تعطیل یا نیمه تعطیل از دیگر اقدامات قابل تقدیر دولت است که البته اثرگذاری افزایش شاخص های کلان اقتصادی و اقدامات زیربنایی در زندگی مردم، نیاز به گذشت زمان دارد.

■ در زمینه رفع تحریم ها کارها و مذاکراتی در حال انجام است که در جای خود درست و محفوظ است اما به موازات آن باید خط خنثی کردن تحریم ها دنبال شود که

مهم ترین شاخص آن، کاهش تورم است. بنده در این سی و چند سال از همهی دولت ها با گرایش ها و توان های مختلف حمایت کردم. دلیلش هم واضح است؛ چرا که شرایط کشور و اهدافی که ما برای خودمان ترسیم کردیم در جمهوری اسلامی اقتضاء می کند که همه به قوهی مجریه که وسط میدان است، کمک کنند؛ رهبری کمک کند، مردم کمک کنند، روشنفکرها کمک کنند، نخبگان کمک کنند؛ قاعده اش این است؛ همهی دولت ها مستحق این کمک همه جانبه هستند. ما به همهی دولت ها کمک کردیم. لکن در مورد این دولت علاوه بر کمک، بنده با نگاه به این دو ساله، تمجید هم می خواهم بکنم.

■ متأسفانه زبان دولت در بیان آنچه که انجام گرفته زبان رسایی نیست؛ اتفاقاتی که افتاده اتفاقات خوب، به آن اندازه ای که شایسته و حقش هست به آن اندازه در نظر مردم و ذهن مردم منعکس نشده. بنده می خواهم یک مقداری بگویم شاید کمک بشود به اینکه حقایق و واقعیتهایی که در مورد دولت هست برای آحاد مردم و افرادی که نظر و غرضی ندارند بیشتر آشکار بشود.

■ در باب تعاملات خارجی و سیاست های بین المللی کارهای خوبی انجام گرفته است. ما در ارتباطات با کشورهای مختلف فرصتهایی داریم. این

فرصت ها را بشناسیم و از این فرصت ها به وقت استفاده کنیم.

■ ساده زیستی و کاهش تشریفات در سلوک شخصی و حکومتی دولت به خصوص شخص آقای رئیس جمهور برای من چشم گیر است.

■ در بخش سیاست خارجی، تحرک دولت تحرک بسیار خوبی است. این سیاستی که شما اتخاذ کردید که عبارت است از ارتباط با همسایگان، این بسیار سیاست خوبی است. این را باید دنبال کرد.

■ به کارگیری جوانان در رده های گوناگون مدیریتی، این بسیار چیز مهمی است. چیز لازمی است و بحمدالله در این دولت انجام گرفته است.

■ حضور در بین مردم و مواجهه مستقیم و صمیمی و متواضعانه با آن ها، بسیار با ارزش است. زنی مردمی را که بسیار با ارزش است حفظ کنید و همچنین هر چه می توانید گفتگو با نخبگان و صاحب نظران را افزایش دهید.

■ سید ابراهیم رئیسی هم وقتی این رضایت رهبری عزیز را می دیدند، بسیار شادمان می شدند و به تلاش دولت برای رسیدن به اهداف می افزودند، ایشان در آخرین حضورش در مجلس شورای اسلامی در سه شنبه ۱۴ آذر ۱۴۰۲ که برای تقدیم لایحه بودجه ۱۴۰۳ به مجلس شورای اسلامی رفت، در جریان این سخنرانی، فرمود: «من باید از همین جایگاه از محبت و بزرگواری ایشان به خاطر حمایت ها و هدایت هایشان از همه نهادها به ویژه از دولت، واقعا تشکر کنم. در جلسه ای که خدمت رهبر فرزانه انقلاب بودیم ایشان فرمودند این دولت، دولت کار و فعالیت است و این کلام نورانی ایشان است. این افتخاری برای دولت است که ایشان صفت کار و فعالیت را به دولت دادند و فرمودند این دولت را دولت کار و فعالیت می دانم.»

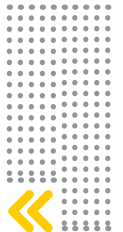
انفجار در دفتر حزب جمهوری اسلامی

خلق (منافقین) بمب‌گذاری را انجام داده بود. برای گردهمایی نیروهای انقلابی و ارزشی تلاش‌های بسیاری شده بود تا جایی که برخی تلفنی دعوت شده یا پیش از آغاز جلسه کسانی که در حیاط دفتر حزب بودند، به حضور در سالن تشویق شده بودند؛ حتی مانع خروج برخی کسانی که می‌خواستند جلسه را ترک کنند، شده بودند سازمان مجاهدین خلق (منافقین) مسئولیت انفجار را برعهده گرفت در سال‌های بعد نیز برخی کسانی که از سازمان مجاهدین خلق (منافقین) جدا شده بودند، در خاطرات خود به شرح این واقعه پرداخته، یادآور شدند سازمان می‌خواست با وارد کردن ضربات شکننده‌ی این‌چنینی، به حکومت دست یابد.

بازتاب داخلی

این حادثه برای مردم ایران و امام خمینی (ره) تلخ و ناگوار بود. به دنبال آن، مردم تظاهرات عظیم و یکپارچه‌ای به راه انداخته، برای شهدای هفت تیر عزاداری کردند مردم با شنیدن این حادثه شوکه و متأثر شدند و صبح نهم تیر جمعیت

حضور سیدمحمد حسینی بهشتی دبیرکل حزب، رسمیت یافت. پس از تلاوت قرآن و اعلام برنامه، بهشتی درباره اقتصاد و تورم و انتخابات ریاست‌جمهوری و عزل بنی‌صدر نکته‌هایی را بیان کرد آخرین جمله‌های ایشان درباره پیش‌گیری از دخالت استعمارگران و بیگانگان در مسائل داخلی کشور و تأکید بر انتخاب افراد مصلح و مکتبی در انتخابات ریاست‌جمهوری بود که صدای مهیبی منطقه را در ساعت ۲۱:۵۰ دقیقه لرزاند و سقف سالن محل اجتماع یکباره فرو ریخت. صدای انفجار به حدی مهیب بود که برخی احتمال زلزله دادند محمدرضا کلاهی، مسئول برگزاری جلسات و کنفرانس‌های حزب جمهوری اسلامی و از نفوذی‌های سازمان مجاهدین

نوابان دوم سید ساریا پورسیدی

یکشنبه هفتم تیر ۱۳۶۰ ساعت ۲۰:۳۰، جلسه حزب جمهوری اسلامی در دفتر مرکزی حزب، در محله سرچشمه تهران آغاز شد. شخصیت‌های مختلف نظام از جمله شماری از نمایندگان مجلس شورای اسلامی، شورای عالی قضایی و شماری از وزرا وارد سالن اجتماعات شدند؛ جلسه با

عظیمی برای تشییع پیکر شهدا روبه‌روی مجلس شورای اسلامی گرد آمدند؛ دولت یک هفته عزای عمومی اعلام و سه روز همه ارگان‌های دولتی و اداره‌ها را تعطیل کرد، عاملان انفجار حزب گمان می‌کردند با از میان بردن سران کشور، جمهوری اسلامی از هم خواهدپاشید؛ ولی آنان نه تنها به اهداف خود نرسیدند بلکه مردم با نیروهای امنیتی در مبارزه با سازمان مجاهدین (منافقین) همکاری کردند و این گروه با وجود نفوذی‌های بسیار خود در بدنه نظام، نتوانست کاری از پیش ببرد؛ حضور انبوه اقشار مختلف مردم در مراسم تشییع جنازه شهدای هفتم تیر، منافقین را درمانده کرد و امواج وسیع حمایت از نظام جمهوری اسلامی و نفرت از سازمان تروریستی آنان را تشدید کرد.

تظاهرات گسترده‌ای علیه منافقین شکل گرفت که وحدت و یکپارچگی ملت را به گونه‌ای غیرقابل پیش‌بینی، افزایش داد مسئولان نیز همدلی بیشتری پیدا کردند و با مردم برای مبارزه با منافقین، هم‌داستان شدند مجاهدین خلق به مرگ سیاسی دچار شدند و نیروهای خط امام در صدر امور سیاسی جامعه قرار گرفتند به باور امام خمینی بر خلاف تصور تروریست‌ها، این شهادت‌ها برای نظام خیر و برکت‌آفرین شد و آگاهی مردم از مسائل زمان، به‌ویژه اهمیت مسئله جنگ، تا حد چشمگیری رشد یافت و موجب انسجام بیشتر مردم شد مردم با همه توان در دستگیری مجاهدین خلق با نیروهای امنیتی همکاری کردند با حضور مردم شرایط به سود طرفداران امام خمینی دگرگون و دستگیری مهاجمان آغاز شد؛ شرکت انبوه مردم در انتخابات ریاست‌جمهوری در تاریخ دوم مرداد ۱۳۶۰ دشمنان نظام را ناامید کرد بسیاری از هواداران این گروه با دیدن جنایت‌های سران خود و روشن شدن حقایق، به صف انقلاب بازگشتند.

سازمان مجاهدین خلق مسئولیت انفجار را برعهده گرفت در سال‌های بعد نیز برخی کسانی که از سازمان مجاهدین خلق (منافقین) جدا شده بودند، در خاطرات خود به شرح این واقعه پرداخته، یادآور شدند سازمان می‌خواست با وارد کردن ضربات شکننده‌ی این چنینی، به حکومت دست یابد.

بازتاب خارجی

بازتاب این رخداد در اخبار خارجی متفاوت بود. شماری از خبرگزاری‌ها از روند همگرایی مردم ایران پس از حادثه حزب خیر دادند و برخی زندگی‌نامه بهشتی را پخش کردند کشورهایی چون لیبی، بلغارستان، سوریه، اتحاد جماهیر شوروی، لهستان، کره شمالی؛ نیز یاسر عرفات، در پیام‌های جداگانه‌ای به امام خمینی (ره) این فاجعه را به ملت ایران تسلیت گفتند؛ دستگاه‌های خبری غربی این حادثه را سرفصل سیر نزولی و انحطاط جمهوری اسلامی تعبیر کردند و مرگ نظام اسلامی

مردم با نیروهای امنیتی در مبارزه با سازمان مجاهدین (منافقین) همکاری کردند و این گروه با وجود نفوذی‌های بسیار خود در بدنه نظام، نتوانست کاری از پیش ببرد؛ حضور انبوه اقشار مختلف مردم در مراسم تشییع جنازه شهدای هفتم تیر، منافقین را درمانده کرد و امواج وسیع حمایت از نظام جمهوری اسلامی و نفرت از سازمان تروریستی آنان را تشدید کرد.

را حتمی دانستند. در میان گزارش‌های آنان، خبری از محکوم‌کردن ترور و جنایت به چشم نمی‌خورد سازمان ملل و دبیرکل آن نیز این حادثه را محکوم نکردند رادیو اسرائیل این حادثه را مقدمه جنگ داخلی و رادیو شوروی آن را بدون تفسیر نقل کرد و بی‌بی‌سی آن را نشانه متزلزل‌بودن پایه قدرت در ایران خواند؛ نشریه «نوول» فرانسه پس از تماس با بنی صدر، در نوشته‌ای وی را به مقاومت تشویق کرد؛ نشریه «شیکاگو تریبون» آمریکا در ۲۹ ژوئن ۱۹۸۱ بحران سیاسی ایران را زمینه‌ساز ازمه‌پاشیدگی قریب‌الوقوع وحدت کشور خواند. جرج بال، سیاستمدار آمریکایی به آمریکا توصیه کرد همه تلاش خود را در حمایت از سازمان مجاهدین خلق (منافقین) به کاربندد.

یادمان و مقبره شهدای هفتم تیر

شهدای هفت تیر با شکوه تمام از مجلس شورای اسلامی تشییع شدند و جمعیت بسیار انبوهی در تشییع جنازه آنان شرکت کردند. شمار بسیاری از عزاداران از شدت تأثر بیهوش شدند بیشتر شهدای حادثه در قطعه‌ای ویژه در بهشت زهرا سلام الله علیها به خاک سپرده شدند. برخی نیز در زادگاه خود یا در مزار شیخان قم در نزدیکی حرم حضرت فاطمه معصومه سلام الله علیها به خاک سپرده شدند. برای آنان که به شهرهای دیگر منتقل شدند، قبری نمادین در بهشت زهرا سلام الله علیها ساخته شد.

منبع:

- امام خمینی، سیدروح‌الله، صحیفه امام، تهران، مؤسسه تنظیم و نشر آثار امام خمینی، چاپ پنجم، ۱۳۸۹ش.
- باقرزاده، طاهره، قدرت و دیگر هیچ، بیست سال با مجاهدین خلق، تهران، اطلاعات، چاپ سوم، ۱۳۷۳ش.
- بزری دیزجی، علی و دیگران، روزها و رویدادها، تهران، رامین، چاپ اول، ۱۳۷۷ش.
- سیدابوالحسن بنی‌صدر، خاطرات سیدابوالحسن بنی‌صدر، تدوین حمید احمدی، برلین، انجمن مطالعات و تحقیقات تاریخ شفاهی ایران، چاپ اول، ۱۳۸۰ش.

کار می‌کرد. محمد بن موسی خوارزمی در مقدمه کتاب جبرش، از خویش تصویر مردی معتقد و متعصب به دین اسلام را معرفی می‌کند.

آثار و تألیفات

آثار خوارزمی در ریاضی: خوارزمی سه کتاب در ریاضی تألیف کرده که به ترتیب تاریخ تألیفشان عبارتند از: الجمع و التفریق، الجبر و المقابله، حساب العدد الهندی، هیئت و نجوم و جغرافیا، زیچ السند هند، کتاب صور الارض، مقاله استخراج تاریخ اليهود و اعیادهم. کتابهایی راجع به اسطرلاب: خوارزمی دو کتاب راجع به اسطرلاب نوشته است. یکی کتاب «عمل الاسطرلاب» درباره چگونگی ساختن اسطرلاب و دیگری «العمل بالاسطرلاب» درباره چگونگی به کار بردن اسطرلاب.

وفات و بزرگداشت خوارزمی

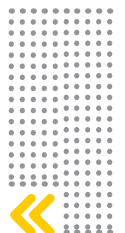
محمد خوارزمی در حدود سال ۲۳۲ هجری قمری (مطابق با ۸۴۸ میلادی) درگذشت. سازمان فرهنگی ملل متحد (یونسکو) سال ۱۹۸۳ میلادی مطابق با ۱۳۶۲ هجری شمسی را به عنوان هزار و صد و پنجاهمین سال وفات خوارزمی برگزید و از کشورهای عضو سازمان یونسکو خواست که در این سال به یاد خوارزمی، بنیانگذار فن جبر و واسطه غیر مستقیم پیوند ریاضیات هندی با ریاضیات یونانی در قلمرو دانش و فرهنگ اسلامی، مراسم بزرگداشت برای او برگزار کنند. در ایران مجموعه مقالات ارائه شده به کنگره، به صورت یادنامه ای جامع به همت کمیسیون ملی یونسکو و همکاری مؤسسه مطالعات و تحقیقات فرهنگی در سال ۱۳۶۳ هجری شمسی منتشر گردید. همچنین یادنامه‌ای به زبان روسی در ۲۶۰ صفحه و مشتمل بر ۱۶ مقاله در مسکو منتشر شده است. منابع: دانشنامه اسلامی

محمد بن موسی خوارزمی ریاضی دانی که دنیا به او می‌بالد

محمد بن موسی خوارزمی، ریاضیدان و ستاره‌شناس مسلمان ایرانی، در قرن سوم هجری. شهرت علمی وی مربوط به کارهایی است که در ریاضیات مخصوصاً در رشته «جبر» انجام داده به طوری که هیچ یک از ریاضیدانان قرون وسطی مانند وی در علم ریاضی تأثیر نداشته‌اند.

خوارزم بودند ولی خودش احتمالاً از قطر بولی ناحیه‌ای نزدیک بغداد بوده است. از زندگی خوارزمی اطلاعات زیادی در دست نیست ولی آثار او جایگاه والایش را آشکار می‌سازند. خوارزمی در دربار مأمون عباسی بسیار مورد توجه قرار داشته و پیش از ۱۹۸ قمری، و در حالی که مأمون هنوز در مرو (در ترکمنستان فعلی) می‌زیست، به دربار وی وارد شد و سپس همراه وی به بغداد آمد و گویند او را به سرزمین هند فرستادند تا حساب هندی را بیاموزد. خوارزمی پس از آن در دارالحکمه که مجمعی از دانشمندان در بغداد به سرپرستی مأمون بود، مشغول به فعالیت شد و بیشتر از هر چیز بر روی آثار هندی

ناودار دوم وظیفه محمد معصومی

در تاریخ ولادت «محمد بن موسی خوارزمی»، اتفاق نظر نیست؛ برخی تولدش را حدود سال ۱۶۴ قمری و برخی قبل از ۱۸۵ قمری دانسته‌اند. همچنین برخی محل ولادت او را خوارزم دانسته‌اند و برخی گفته‌اند اجداد خوارزمی احتمالاً اهل

بود و سیستم دفاعی اش، ترمیم نیافته بود، بی توجهی و مسئولیت ناشناسی سازمان ملل متحد و شورای امنیت در معرفی متجاوز و سرانجام واکنش قدرت‌های بزرگ و حکومت‌های منطقه در مقابل ایران، دولت و ملت ایران را قانع کرده بود که علت جنگ، دشمنی با حاکمیت اسلام است و جنگ بر کل امت اسلامی و مکتب اسلام تحمیل شده است و چنان که امام خمینی (ره) تأکید می‌کرد تمام کفر در برابر اسلام قرار گرفته است؛ بنابراین دفاع از کیان اسلام برای نظام اسلامی، تکلیف (فریضه) شناخته می‌شد. درخواست آتش بس و صلح، بدون شناسایی و تنبیه متجاوز برای بازداشتن دشمنان دیگر از طمع تجاوز به حریم نظام‌های اسلامی، صلحی تحمیلی برای تضعیف بیشتر ایران بود؛ همچنین تجربه‌های تاریخ معاصر ثابت کرده اند که سازش و تسلیم در برابر متجاوز، امنیت پایدار نخواهد آورد.

امام خمینی (ره) صلح طلبی حامیان صدام حسین را فراهم سازی فرصت تجهیز او می‌دانست و سازش با حزب بعث را یاری آن و از گناهان بزرگ می‌شمرد؛ بر همین مبنا موضع جنگ تا رفع فتنه از عالم را بر اساس مبانی قرآنی و عمل به تکلیف صیانت از اسلام تبیین می‌کرد؛ اما عواملی چون تحریم و تضعیف بنیه نظامی و اقتصادی ایران، تلفات بی تناسب و کمبود نیروی داوطلب در جبهه‌های وسیعی از استان‌های مرزی، تأثیر و حمایت مستقیم قدرت‌های بزرگ در معادلات بین المللی به نفع عراق، ورود غیررسمی آمریکا در جنگ علیه ایران و حمله موشکی به هواپیمای مسافربری ایران که اوج دشمنی آمریکا با ایران بود، موجب تغییر نظر ایران در مورد قطعنامه ۵۹۸ شد. پس از گزارش مسئولان اقتصادی و نظامی، به ویژه نامه فرمانده کل سپاه پاسداران انقلاب اسلامی به اکبر هاشمی رفسنجانی (جانشین فرماندهی کل نیروهای

پذیرش قطعنامه ۵۹۸

مورد این جنگ بوده است. این قطعنامه بلافاصله از سوی عراق پذیرفته شد، ولی بعد از گذشت یک‌سال و هفت روز در ۲۷ تیر ۱۳۶۷ از سوی ایران مورد پذیرش قرار گرفت. امام خمینی (ره) در ۲۹ تیر ۱۳۶۷ پیامی درباره پذیرش قطعنامه منتشر کرد که به «نوشیدن جام زهر» معروف شد. پذیرش این قطعنامه هرچند به معنای پذیرش آتش بس از سوی ایران بود، ولی عراق به حملات خود ادامه داد و مجدداً داخل خاک ایران شد تا نقاط مهمی از جمله خرمشهر را به دست بیاورد تا با وضع بهتری در مذاکرات حضور داشته باشد، اما موفقیتی به دست نیاورد و نهایتاً جنگ در ۲۹ مرداد ۱۳۶۷ پایان یافت.

چگونگی آغاز جنگ

در شرایطی که جمهوری نوپای اسلامی سخت سرگرم مسائل و مشکلات داخلی

شایان کوچکی رودبند

روزهای پایانی تیرماه یادآور پذیرش قطعنامه ۵۹۸ از سوی ایران و پایان جنگ تحمیلی است. قطعنامه ۵۹۸ شورای امنیت یکی از قطعنامه‌های این شورا است که در ۲۹ تیر ۱۳۶۶، برای پایان دادن به جنگ ایران و عراق صادر شد. این قطعنامه از نظر کمی و تعداد واژه‌های به کار گرفته شده مفصل‌ترین و از نظر محتوا اساسی‌ترین و از نظر ضمانت اجرا قوی‌ترین قطعنامه شورای امنیت در

معرفی کتاب

گرامافون

نویسنده: علی مرادخانی
 رمان عاشقانه از حال و هوای
 ازدواج دانشجویی
 ناشر: انتشارات شهید کاظمی

داستان عاشقانه‌ای از دانشجویی که مخاطب را از دل دانشگاه و تحصیل با خود همراه می‌کند. در این راه از ساختمان‌های بلند بالاشهر تهران تا بادگیر شکوهمند شهر یزد و از ویرانه‌های زلزله سرپل‌ذهاب به تماشا می‌نشیند. این کتاب با نثری روان و انتخاب حال‌وهوای عاشقانه می‌تواند در دل مخاطب بنشیند و اولین اثر از نویسنده است که به‌خوبی مورد اقبال مخاطبان قرار گرفته است.

عواملی چون تحریم و تضعیف بنیه نظامی و اقتصادی ایران، تلفات بی‌تناسب و کمبود نیروی داوطلب در جبهه‌های وسیعی از استان‌های مرزی، تأثیر و حمایت مستقیم قدرت‌های بزرگ در معادلات بین‌المللی به نفع عراق، ورود غیررسمی آمریکا در جنگ علیه ایران و حمله موشکی به هواپیمای مسافربری ایران که اوج دشمنی آمریکا با ایران بود، موجب تغییر نظر ایران در مورد قطعنامه ۵۹۸ شد.

پذیرش آتش بس (قطعنامه ۵۹۸)، خود مسئولیت آن را پذیرفت و راضی نشد دیگران قربانی شوند.

با توجه به واکنش ناباورانه مردم و رزمندگان که ناشی از تبلیغ برتری قوای ایران و ضعف دشمن و بی‌اطلاعی از تحولات اخیر جبهه‌ها بود و نیز برای تبیین چرایی پذیرش قطعنامه، امام خمینی (ره) دو روز پس از قبول قطعنامه در پیامی که به مناسبت فرارسیدن ایام حج منتشر شد، ضمن حمایت کامل از صداقت و تعهد مسئولان نظام، بر دخالت نداشتن دیگران در این تصمیم مسئولان تأکید کرد و علل پذیرش قطعنامه را تغییر شرایطی دانست که به دلیل رعایت مصلحت، اینک از ذکر آن خودداری می‌کند و امیدوار است در آینده روشن شود. ایشان در این پیام با تأکید بر رضایت به رضای خدا، تلخی این پذیرش را مانند نوشیدن جام زهر دانست و با توجه به ضرورت پشت سر نهادن آن مرحله، مردم را از چراها و بایدها و نبایدها برحذر داشت. ایشان همچنین در ۱۳۶۷/۰۴/۳۱ در نامه‌ای خطاب به رضایی، ضمن اینکه وزارت امور خارجه را متصدی امور سیاسی جنگ دانست، بر اعتقاد به صلح پایدار و تاکتیکی نبودن پذیرش قطعنامه، تأکید کرد و با یادآوری لزوم هوشیاری همه جانبه مردم در خنثی‌سازی نقشه دشمن، حضور گسترده آنان را در جبهه، تا قبول قطعنامه از سوی عراق خواستار شد.

مسلم) در ۱۳۶۷/۰۴/۰۲ که نیازهای برنیامدنی ادامه جنگ را برمی‌شمرد و با بررسی جوانبی از مسئله در حضور امام خمینی (ره) (۲۳ / ۰۴ / ۱۳۶۷)، به توصیه ایشان جلسه مشورتی سران قوای سه‌گانه و مسئولان مربوط تشکیل شد. در آغاز جلسه در ۱۳۶۷/۰۴/۲۵ سیداحمد خمینی برای پیشگیری از اختلاف نظر و برخورد‌های احساسی، پیام محرمانه امام خمینی (ره) را قرائت کرد. ایشان در این پیام ضمن ابراز انزجار از سازش با قدرت‌های جهان و در عین حال رضایت به خواست الهی و تأکید بر وظیفه پاسداری از اسلام و نظام اسلامی، مشکلات ادامه جنگ را بر اساس گزارش‌های مسئولان سیاسی، نظامی و اقتصادی کشور توضیح داد و به مسئولان هشدار داد که نگرانی از واکنش افراد تند و انقلابی، آنها را از مصلحت نظام دور نکند و البته باید تمام همت و تلاش خود را برای توجیه و تفهیم مردم در مورد آتش بس به کار گیرند. ایشان تأکید کرد یک قدم انحراف، حرام است و موجب واکنش خواهد بود ستاد فرماندهی کل قوا نیز در همان روز پذیرش قطعنامه از سوی ایران در ۱۳۶۷/۰۴/۲۷، در بیانیه‌ای ضمن تشریح شرایط جنگ، پذیرش قطعنامه را به اطلاع مردم رساند. امام خمینی (ره) با رد پیشنهاد هاشمی رفسنجانی برای برعهده گرفتن مسئولیت

خان طومان

برای اینکه ماجرای خان طومان و مظلومیت شهدای مدافع حرم که خونشان این منطقه را مقدس کرده را بدانیم، باید ابتدا به سراغ شناخت موقعیت جغرافیایی آن برویم.

شهرک خان طومان، یکی از اصلی‌ترین راه‌های کمک‌رسانی عناصر تروریستی به یکدیگر از شمال به جنوب استان حلب واقع در سوریه بود. این منطقه در جنوب غربی حلب در سوریه واقع شده که در فاصله ۱۰ تا ۱۵ کیلومتری جنوب این شهر قرار دارد و به خاطر آن‌که به اتوبان حلب - دمشق نزدیک است اهمیت استراتژیک دارد.

خان طومان یک روستا در شمال سوریه، در بخشی از کوه شمعون منطقه حلب، واقع در جنوب غربی حلب است. البته این منطقه از سمت غرب به ترکیه نیز نزدیک است. این شهرک راهبردی در نقشه میدانی

و تجهیزات نظامی اش را تهیه می‌کند، ما درحال پیشروی و گرفتن این جاده بودیم و درصورت پیروزی قوای ما، حلب به صورت کامل در محاصره‌مان قرار می‌گرفت. ترکیه به تروریست‌ها خبر داد که باید هر چه زودتر تکلیف این کمربندی و شاهراه روشن شود، چون در صورت بسته شدن آنجا توسط ایرانی‌ها دیگر ارسال سلاح، مهمات و نیرو از این مسیر امکان پذیر نیست که در این صورت خیلی دوام بیاورید ۱۰ روز است.

روسیه شبانه‌روز در حال بمباران این منطقه بود تا اینکه آمریکا به روسیه اعلام کرد دو روزی دست نگه دارد، در واقع آتش بس شود و حملات توپخانه ای و هوایی اش را متوقف کند تا کشته‌ها و زخمی‌ها جمع‌آوری شوند. آمریکا با این کار به نوعی دو روز روسیه را از بازی نظامی خارج کرد. گروه‌های مختلف تروریستی هم که بعضا با هم مشکل داشتند در این قضیه متحد شده و تصمیم گرفتند وضعیت خان طومان را مشخص کنند و بعد راجع به مشکلاتشان بحث کنند.

در این ایام، عربستان تمام زندانی‌های خاورمیانه را می‌خرد و به عنوان مجاهد

پس از اینکه حاج قاسم ۳۰ آبان سال ۱۳۹۶ طی نامه ای به فرمانده کل قوا پایان کار شجره خبیثه داعش را اعلام کرد، کار تفحص پیکرهای شهدا نیز به صورت جدی‌تر آغاز شد.

جنگ به دلیل فاصله ۱۵ کیلومتری از اتوبان اعزاز (جاده مواصلاتی حلب به دمشق) اهمیت بسزایی داشت، از این‌رو، چندین بار بین نیروهای مقاومت و تروریست‌ها دست‌به‌دست شد.

در خان طومان چه گذشت؟

حسن بهاری، رزمنده مدافع حرم مازندرانی حماسه خان طومان را اینگونه توضیح می‌دهد: «منطقه خان طومان به لحاظ جاده کمربندی‌ای که ۸ کیلومتر است موقعیت استراتژیکی برای تروریست‌ها محسوب می‌شود. در واقع داعش از این راه به ترکیه نفت می‌فروشد

معرفی کتاب

چاییت را من شیرین می‌کنم

نویسنده: زهرا بلند دوست
ناشر: کتابستان معرفت

کتاب چاییت را من شیرین می‌کنم روایتگر داستان دختری به نام سارا، ایرانی الاصل و مقیم آلمان است که پدرش سمپات سازمان مجاهدین خلق است اما مادر در نقطه مقابل پدر قرار دارد. پدر سارا تنها برادرش را که او نیز جزو گروه مجاهدین خلق بود را در عملیات فروغ جاویدان (مرصاد) از دست داده و پس از این شکست سخت سازمان با خانواده خود از ایران خارج شده و به آلمان می‌آیند. زندگی پدر و مادر سارا با دعوا و کشمکش سپری می‌شود، در میان این مجادله‌ها مادر از خدا و خوبی‌هایش می‌گوید و پدر از دغدغه‌های سازمان، اما در این میان سارا و برادرش خدا را انتخاب می‌کنند و پناه هم می‌شوند. در طول کتاب چاییت را من شیرین می‌کنم ماجرای پیش می‌آید که برادر سارا به اسلام گرایش پیدا کرده و در ادامه وارد گروه داعش شده و ....

همین دلیل و با حمایت استکبار جهانی و عربستان سعودی دست به حمله به این شهر زدند.

شهرک خان طومان در نهایت جمعه ۱۷ اردیبهشت ۱۳۹۵ به اشغال گروهک تروریستی جبهه النصره و هم پیمانانش درآمد. تکفیری‌های النصره با تکیه بر تروریست‌های انتحاری پرتعداد خود و با پشتیبانی همه جانبه حامیان منطقه‌ای و فرامنطقه‌ای خود از پنجشنبه ۱۶ اردیبهشت همان سال حمله سنگینی به شهرک خان طومان آغاز کردند که در نهایت منجر به شهادت تعدادی از رزمندگان جبهه مقاومت و عقب نشینی نیروهای مقاومت از این شهرک شد.

در این حمله، چندین نفر از نیروهای جبهه مقاومت از جمله رزمندگان کشورمان نیز به شهادت رسیدند و به دلیل شرایط سخت آن منطقه امکان بازگرداندن پیکرهای آن‌ها وجود نداشت. به همین دلیل، پس از اینکه حاج قاسم ۳۰ آبان سال ۱۳۹۶ طی نامه‌ای به فرمانده کل قوا پایان کار شجره خبیثه داعش را اعلام کرد، کار تفحص پیکرهای شهدا نیز به صورت جدی‌تر آغاز شد.

منطقه خان طومان به لحاظ جاده کمربندی‌ای که ۸ کیلومتر است موقعیت استراتژیکی برای تروریست‌ها محسوب می‌شود. در واقع داعش از این راه به ترکیه نفت می‌فروشد و تجهیزات نظامی اش را تهیه می‌کند، ما درحال پیشروی و گرفتن این جاده بودیم و درصورت پیروزی قوای ما، حلب به صورت کامل در محاصره‌مان قرار می‌گرفت.

به مرزها می‌فرستاد تا سه ماه برایشان بچنگند، بعد از سه ماه اگر زنده بودند، آزادند و در این مدت هم حقوق خود را به روز می‌گیرند. در این بین ۲ هزار نیرو هم برای هجوم تزیق شد و کلی سلاح هم از مرز آمد.

نیروهای جبهه مقاومت در این طرف درگیری قوایی متشکل از ۷۰ رزمنده مازندرانی از ایران، ۸۵۰ رزمنده از تیپ فاطمیون، ۴۰۰ رزمنده نجبا عراقی و ۲۸۰ رزمنده سوری بود.

من از روز چهارشنبه با دوربینی که داشتم، متوجه شدم دشمن کاملاً در حال آماده شدن است و اطلاع هم دادم اما گفتند: «چون آتش بس اعلام شده و بچه‌های سازمان ملل اینجا هستند، دشمن حمله نمی‌کند». با این حال بچه‌های نیروی قدس به این اکتفا نکردند و گفتند: «شما آمادگی داشته باشید».

جبهه النصره؛ گرگی که به دنبال شکار می‌گشت

گروهک تروریستی جبهه النصره که یکی از گروه‌های تروریستی متحد داعش بود، نقش موثری در حملات تکفیری‌ها به مناطق مختلف سوریه و عراق و نیروهای جبهه مقاومت داشت. آن‌ها پس از تصرف نقاط مهم سوریه و عراق درصدد تصرف شهرک خان طومان که در ریف (حومه) حلب قرار داشت، بودند. به

عمیقی ایجاد کرد. یکی از این سرفصل‌ها، فرهنگ بود. انقلاب اسلامی طی چهار سال دستاوردهایی در عرصه فرهنگ برای مردم ایران به ارمغان داشت که آن دستاوردها را می‌توان در دو بعد داخلی و خارجی بررسی کرد.

دستاوردهای فرهنگی انقلاب اسلامی در بُعد داخلی

همزمان با روی کار آمدن رژیم پهلوی، رضاخان تلاش کرد با احیای باستان‌گرایی به مقابله با فرهنگ دینی و اسلامی برخیزد. رضاخان در این پروژه قصد داشت اسلام به عنوان یک فرهنگ برتر کنارگذاشته شود. او کوشید به ترویج ملی‌گرایی بپردازد.

پیروزی انقلاب اسلامی و معرفی اسلام به عنوان مکتب مبارزه و تنها راه سعادت بشری، علاوه بر این‌که این استراتژی رژیم پهلوی را از بین برد نشان داد ملیت نه تنها تعارضی با اسلامی بودن ندارد، بلکه این دو می‌توانند بدون افراط و تفریط در کنار هم به عنوان هویت هر ایرانی معرفی شوند. توجه به حوزه فرهنگ و تلاش در جهت رشد بالنده آن از اولین وظایف دولت اسلامی است که صراحتاً در قانون اساسی بر آن تأکید شد. از این رو، تغییرات مثبت و پیشرفت در مسائل فرهنگی بعد از پیروزی انقلاب اسلامی در دستور کار مسئولین قرار گرفت.

◆ **انقلاب فرهنگی:** یکی از مهم‌ترین اقدامات فرهنگی بعد از پیروزی انقلاب اسلامی، در حوزه آموزش صورت گرفت. اولین اقدام موثر در این زمینه پیام نوروزی امام (ره) در فروردین ۵۹ بود که در آن بر ضرورت ایجاد «انقلاب اساسی در دانشگاه‌های سراسر کشور»، «تصفیه اساتید مرتبط با شرق و غرب» و «تبدیل دانشگاه به محیطی سالم برای تدوین علوم عالی اسلامی» در جهت استقلال

دستاوردهای فرهنگی انقلاب اسلامی ایران

انقلاب اسلامی ایران نه تنها در ابعاد سیاسی منشاء دگرگونی‌هایی در ایران شد، بلکه در دیگر حوزه‌ها نیز دگرگونی‌های عمیقی ایجاد کرد. یکی از این سرفصل‌ها، فرهنگ بود. انقلاب اسلامی طی چهار سال دستاوردهایی در عرصه فرهنگ برای مردم ایران به ارمغان داشت که این دستاوردهای فرهنگی در دو عرصه داخلی و خارجی قابل مشاهده است. نخستین گام در این مسیر، در حوزه آموزش صورت گرفت، در گام‌های بعد افزایش تنوع و حجم انتشارات در موضوعات مختلف، توسعه و افزایش شبکه‌های تلویزیونی و رادیویی جمهوری اسلامی در داخل و خارج از کشور، توجه به فرهنگ دینی کشور، تحقق شعارهای انقلاب اسلامی در بیرون از مرزهای کشور، احیای ارزش‌ها و سنت‌های اسلامی و ... از جمله مهم‌ترین دستاوردهای انقلاب اسلامی در طی چهار دهه است.

پایگاه مرکز اسناد انقلاب اسلامی؛ انقلاب اسلامی ایران نه تنها در ابعاد سیاسی منشاء دگرگونی‌هایی در ایران شد، بلکه در دیگر حوزه‌ها نیز دگرگونی‌های

فرهنگیاری سرباز، سینا عبدالله زاده

ماه سال ۱۳۵۹ با هدف شناسایی و استفاده از نیروهای آزاد شده دانشگاهها اعم از نیروهای انسانی، تجهیزات فنی، آزمایشگاهی، درمانی و... برای تدوین برنامه‌ای جهت بهره‌گیری از این امکانات، نظارت بر حرکت دانشگاهها منطبق با نظام جدید و جلوگیری از انحراف آنها، تامین کادر تحقیقاتی و اجرایی جهاد سازندگی و سایر نهادهای انقلابی و مردمی کردن دانشگاه با معیارهای اسلامی تشکیل شد و در راستای تحقق بخشیدن اهداف خود توانست دستاوردهای مهمی را کسب کند.

◆ **مطبوعات و کتاب:** بررسی تنوع و حجم انتشارات در موضوعات مختلف، توسعه و افزایش شبکه‌های تلویزیونی و رادیویی جمهوری اسلامی در داخل کشور و آن سوی مرزها، احداث و توسعه فرهنگسراها و مراکز فرهنگی و هنری، برگزاری دهها و بلکه صدها نمایشگاه داخلی و بین المللی کتاب، افزایش میزان مطالعه در بین مردم، افزایش کمی و کیفی آثار نمایشی بویژه در بخش فیلم و کسب موفقیت‌های جهانی در این زمینه و مهمتر از همه، ارتقاء بینش و آگاهی‌های عمومی و اجتماعی در سطح جامعه، از مهمترین گام‌های فرهنگی جمهوری اسلامی به شمار می‌روند. در دوره پهلوی تنها ۸۶ نشریه و به طور

فرهنگی در بدنه جامعه و همه سازوکارهای آموزشی و برنامه‌ریزی راهبردی در این زمینه موجب شد تا ستاد انقلاب فرهنگی جای خود را به نهاد بالاتری با نام شورای عالی انقلاب فرهنگی دهد. بدین ترتیب امام خمینی (ره) با صدور پیامی در ۱۹ آذر ۶۳ و با تاکید بر فراگیر شدن انقلاب فرهنگی در همه شئون کشور «شورای عالی انقلاب فرهنگی» تشکیل شد.

در بخشی از این پیام امام خمینی (ره) آمده است: «خروج از فرهنگ بدآموز غربی و نفوذ و جایگزین شدن فرهنگ آموزنده اسلامی، ملی و انقلاب فرهنگی در تمام زمینه‌ها در سطح کشور آن چنان محتاج تلاش و کوشش است که برای تحقق آن سالیان دراز باید زحمت کشید و با نفوذ عمیق ریشه‌دار غرب مبارزه کرد. اینک با تشکر از زحمات ستاد انقلاب فرهنگی برای هر چه بارورتر شدن انقلاب در سطح کشور، تقویت این نهاد را لازم دیدم». تشکیل شورای انقلاب فرهنگی یکی از گام‌های مهم و اساسی در زدودن فرهنگی غربی در کشور بود که توانست به مهم‌ترین اهداف خود دست یابد.

◆ **تاسیس جهاد دانشگاهی:** جهاد دانشگاهی در واقع اولین نهاد برآمده از ستاد انقلاب فرهنگی است که در مرداد

فرهنگی تاکید کردند. متعاقب این، حضرت امام در ۲۳ خرداد ۵۹ دستور تشکیل ستاد انقلاب فرهنگی را صادر کردند. از این رو ستاد انقلاب فرهنگی با تاکید بر تغییر ارزش‌ها و تصفیه و پاکسازی محیط علمی و دانشگاهی با دعوت از صاحب‌نظران حوزه‌های مختلف برنامه‌های جدیدی را در دستور کار قرار داد و اهداف اولیه خود را تعیین خط مشی فرهنگی جامعه؛ تهیه و تدوین نظام آموزشی کشور، ادغام و انحلال بعضی از موسسات آموزش عالی موجود و تاسیس دانشگاه‌های جدید، بررسی و تعیین محتوای کتب و برنامه درسی دانشگاهها، بررسی کادر علمی و گزینش اساتید و... برشمرد.

ستاد انقلاب فرهنگی با یک دفتر هماهنگی و سه بخش آموزش پیش‌دانشگاهی، آموزش عالی و جهاد دانشگاهی ساختار خود را تشکیل داد. بخش آموزش عالی شامل قسمت‌های مختلفی نظیر: «برنامه‌ریزی آموزشی»، «ترجمه، تالیف و تصحیح کتب دانشگاهی»، «تزکیه»، «مدیریت و سازماندهی دانشگاهها» و «بافت آموزشی دانشگاهها» می‌شد.

پس از دو سال و نیم تلاش ستاد انقلاب فرهنگی دانشگاهها بازگشایی شد و فضای جدید محیط دانشجویی و علمی کشور را فرا گرفت. اما اهمیت حفظ و حراست از استقلال فرهنگی کشور و تسری انقلاب

نبود و با استقبال مردم هم مواجه نشد. اما توجه عمیقی که پس از پیروزی انقلاب به هنر اصیل تئاتر در قالب‌های سنتی تعزیه، خیمه شب بازی، نمایش‌های خیابانی و همچنین در قالب‌های نوین آن مانند تله تئاتر و ... شد، موجب توجه بیشتر مردم به این هنر اصیل گشت. جشنواره بین‌المللی فیلم فجر، جشنواره فیلم‌های وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی، جشنواره فیلم‌های آموزشی- تربیتی رشد، جشنواره سراسری تئاتر فجر، جشنواره تئاتر استانی، جشنواره سراسری سرود فجر، مسابقات بین‌المللی حفظ و قرائت قرآن کریم، مسابقات کتابخوانی، مقاله نویسی، نمایشگاه مردم شناسی و هنرهای سنتی، نمایشگاه قرآن، نمایشگاه میراث فرهنگی، نمایشگاه بین‌المللی کتاب و... از مهم‌ترین فعالیت‌های فرهنگی صورت گرفته بعد از پیروزی انقلاب اسلامی است.

◆ توجه به فرهنگ دینی در کشور:

توجه به فرهنگ دینی کشور در سطح عموم مردم جامعه نیز یکی دیگر از دستاوردهای فرهنگی جمهوری اسلامی بوده است. هر چند نمی‌توان آمار دقیقی از این موضوع ارائه کرد اما می‌توان با مشاهده عینی و میدانی به راحتی این

منجر به تحول ساختاری این سازمان و تاسیس گروه‌هایی چون معارف اسلامی، جوان، فرهنگ و هنر و ... در شبکه‌های رادیو و تلویزیون شد. تلاش و راه‌اندازی شبکه‌های رادیویی و تلویزیونی خاص مانند رادیو فرهنگ، رادیو معارف، رادیو جوان و... نیز نشان از تحولی عمیق دارد. امروزه بیش از ۱۳۰ شبکه رادیویی و تلویزیونی استانی، ملی، منطقه‌ای و جهانی برنامه‌های خود را پوشش می‌دهد. از این تعداد بیش از ۳۵ شبکه رادیویی و شبکه‌های تلویزیونی برای مخاطبان در سراسر جهان برنامه پخش می‌کند.

◆ **هنر:** رسالت «هنر» به‌عنوان عاملی فرهنگ ساز و انتقال دهنده پیام، موجب ارتقاء و اعتلای فرهنگ جامعه است. اما رژیم پهلوی با برنامه‌ریزی و سیاست‌گذاری نادرست، هنر را در خدمت انحطاط اخلاقی جامعه قرار داده بود. اما بعد از پیروزی انقلاب به طور جدی به مراکز فرهنگی - هنری توجه شد.

در عرصه هنر «تئاتر» در دوران پهلوی، به عنوان نمونه می‌توان به «جشن هنر شیراز» اشاره کرد. این جشن که به تعبیر فرح به منظور بزرگداشت هنر و هنرمند ایرانی طراحی و اجرا شد، چیزی جز ابتدال

متوسط ۲ هزار عنوان کتاب در سال چاپ و منتشر می‌شد که بیشتر آنها از محتوای علمی مناسب برخوردار نبود و بسیاری نیز در موضوعات مبتذل به چاپ می‌رسید. امروز در ایران اسلامی بیش از ۳۴۰۰ نشریه در سلیقه‌ها و دیدگاه‌های گوناگون منتشر می‌شود و حدود ۲۵۰۰ نشریه در نوبت گرفتن مجوزاند و سالانه حدود ۵۳ هزار عنوان کتاب به چاپ می‌رسد.

تعداد عنوان کتاب ثبت شده در کتابخانه ملی از ۱۳۱۶ تا ۱۳۵۷ در کل ۱۱ هزار عنوان با میانگین سالیانه ۲۷۵ عنوان کتاب بود که این آمار بعد از پیروزی انقلاب از ۱۳۵۸ تا ۱۳۹۶ به میانگین سالیانه ۳۲۰۴۹ عنوان کتاب و در کل ۱۲۸۱۹۹۶ عنوان کتاب رسیده است.

◆ رادیو و تلویزیون: رسانه‌های همگانی

مانند رادیو و تلویزیون- به عنوان یکی از ابزارهای قدرتمند انتقال مفاهیم و ارزش‌های فرهنگی در هر جامعه- در دوره پهلوی در خدمت ابتذال و توهین به ارزش‌های ملی و اسلامی ایرانیان بود. همچنین ترویج فرهنگ بیگانه از سیاست‌های دوران پهلوی بود. تلاش صدا و سیما برای ارتقای فرهنگ عمومی پس از پیروزی انقلاب اسلامی،

تغییر رویکرد در فرهنگ مردم به سمت فرهنگ دینی را لمس کرد؛ به عنوان مثال در این مقطع شاهد پیدایش هزاران هیئت مذهبی و حضور گسترده مردم و به ویژه جوانان در برنامه‌های مذهبی از جمله اعتکاف هستیم، سفر به اماکن مقدس همچون مکه، عتبات عالیات عراق و سوریه، مشهد مقدس و سایر اماکن زیارتی، رشد غیر قابل مقایسه‌ای نسبت به گذشته داشته است.

نظام جمهوری اسلامی برآمده از این انقلاب، کوشید با فراهم نمودن فضای مناسب جهت گرایش به ارزش‌ها و دینداری با ترویج و تبلیغ معارف اسلامی از راه‌های مختلف و با شیوه‌های گوناگون از جمله رسانه ملی و آموزش و پرورش و آموزش عالی و در کنار آن فعالیت مساجد و پایگاه‌ها و کانون‌های فرهنگی و... زمینه تقویت باورهای دینی را در میان مردم به ویژه نسل جوان فراهم نماید.

مساجد هم به علت ویژگی‌های مهمی که در بسیج و آگاهی بخشی به مردم داشته و دارند، در دوران رژیم پهلوی مغضوب واقع شدند. اما به برکت انقلاب اسلامی، مساجد جایگاه اصلی خود را بازیافتند و فعالیت و نقش آنها توسعه بسیار زیادی یافت. این تحول از همان ماه‌های اوج مبارزه و انقلاب یعنی ماه‌های پایانی عمر

رژیم پهلوی آغاز شده و در سال‌های اولیه انقلاب به نقطه اوج خود رسید.

دستاوردهای فرهنگی انقلاب در بُعد خارجی

علاوه بر آثار فرهنگی داخلی، انقلاب اسلامی در خارج از مرزهای کشور نیز آثار فرهنگی برجسته‌ای داشت که از جمله می‌توان از موارد زیر یاد کرد:

♦ تحقق شعارهای انقلابی در بیرون

از مرزهای کشور: انقلاب اسلامی ایران، ارزش‌های فرهنگی جدیدی را در مبارزه سیاسی جنبش‌های اسلامی مطرح کرد. یکی از این ارزش‌ها، گرایش به جهاد است. جنبش‌های اسلامی پس از انقلاب اسلامی، جهاد، شهادت و ایثار را به عنوان اصول اساسی پذیرفته‌اند. مردمی بودن که یکی از ویژگی‌های انقلاب اسلامی ایران است، در جنبش‌های سیاسی اسلامی راه یافته است. این جنبش‌ها دریافته‌اند که اسلام، توانایی بسیج توده‌های مردم را دارد.

تقلید شعارهای انقلاب اسلامی ایران از سوی جنبشگران مسلمان، شکل دیگر تأثیر انقلاب اسلامی ایران است. برای مثال شعار مردم مصر «لا شرقیه و لا غربیه»، مردم کشمیر «الله اکبر» و «خمینی رهبر»، شعار مردم فلسطین «لا

اله الا الله»، «الله اکبر» می‌باشد. از دیگر مظاهر انقلاب اسلامی ایران که در پیروان جنبش‌های سیاسی اسلامی معاصر دیده می‌شود، حجاب است. با پیروزی انقلاب اسلامی، گرایش به حجاب در نقاط مختلف جهان افزایش یافت. انجام تظاهرات گوناگون در منطقه به شیوه مردم ایران علیه ظلم و جور نیز یکی دیگر از آثار فرهنگی انقلاب اسلامی ایران بر حرکت‌های اسلامی و سیاسی معاصر به شمار می‌آید.

♦ احیای ارزش‌ها و سنت‌های اسلامی:

با توجه به جوی که قبل از پیروزی انقلاب حاکم بود، مسلمانان در بسیاری از کشورها به ویژه کشورهای غربی تحت سلطه و نفوذ افکار و فرهنگ غرب قرار داشتند و از تظاهر به دین‌داری و آداب و رسوم دینی به ناچار خودداری می‌کردند و ارزش‌ها و سنت‌های اسلامی مورد غفلت یا تغافل قرار گرفته بود. یکی از آثار فرهنگی انقلاب اسلامی این بود که به مسلمانان روحیه و جسارت داد که پای بندی خود را به عقاید و ارزش‌های دینی خود نشان دهند و با سربلندی و افتخار، آنها را در دنیا و حتی در قلب اروپا به ویژه در مراکز فرهنگی آنجا مطرح سازند. لذا این دستاوردها در طول ۴۰ سال، نه تنها در ایران بلکه در سطح جهان گسترش یافته است.

بن زیاد برای عمر بن سعد آورد و به او گفت که بیعت را از حسین بگیر یا بجنگ.

◆ **امان دادن به فرزندان حضرت ام البنین (س):** شمر خود از قبیله‌های ام البنین (س) بود. او از جانب عبیدالله بن زیاد امنیت را برای فرزندان ام البنین در تاسوعا ضمانت کرد. وی از حضرت عباس (ع) و برادرانش خواست که امام حسین (ع) را رها کرده و از یزید اطاعت کنند. حضرت عباس (ع) امان دادن او را نپذیرفت و به او پاسخ داد: «لعنت خدا بر تو و امان دادن تو! تو به ما امان می‌دهی و به نوه پیامبر خدا امان نمی‌دهی؟ و از ما می‌خواهی که به اطاعت افراد نفرین شده و کسانی که فرزندان نفرین شده هستند وارد شویم؟»

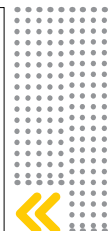
◆ **آماده شدن برای جنگ:** پس از اینکه حضرت عباس (ع) و برادرانش پیشنهاد در امان ماندن را رد کردند، تحرکات سپاه عمر سعد در صحرای کربلا افزایش یافت و

گاه شمار تاسوعا و عاشورا

یا در برخورد با امام حسین (ع) جدیت به خرج دهد یا فرماندهی لشکر را به شمر واگذار کند. عمر سعد از واگذاری فرماندهی به شمر خودداری کرد و آماده جنگ با امام حسین (ع) شد. با هجوم لشکریان در عصر این روز، امام حسین (ع) با فرستادن برادرش عباس بن علی (ع)، از آنها مهلت طلبید تا شب را با نماز و تلاوت قرآن به صبح برسانند. همچنین در این روز شمر امان‌نامه‌ای برای حضرت عباس و دیگر فرزندان ام البنین فرستاد اما آنان نپذیرفتند.

وقایع روز تاسوعا

◆ **ورود شمر به کربلا:** در پیش از ظهر تاسوعا، شمر با همراهی سپاهی چهار هزار نفری به کربلا رسید. او نامه‌ای از عبیدالله

ناودار دوم وظیفه امیررضا مهدی پور

روز تاسوعا

تاسوعا، نهمین روز محرم، یکی از روزهای سوگواری شیعیان و مرتبط با واقعه کربلا در سال ۶۱ قمری است. در این روز شمر بن ذی الجوشن با نامه‌ای از طرف عبیدالله بن زیاد، وارد کربلا شد. در آن نامه از عمر بن سعد خواسته شده بود

برای جنگ آماده شدند.

◆ **محاصره کربلا:** در حدیثی از امام صادق (ع) آمده است: «نهم محرم روزی است که امام حسین (ع) و یارانش توسط سپاه یزید از هر سو در کربلا محاصره شده و بارهای خود را پیاده کردند. پسر مرجانه (عبیدالله بن زیاد) و عمر بن سعد از تعداد زیاد ارتش خود خوشحال بودند و امام و یارانش را ضعیف می دانستند».

◆ **نامه های ارسال شده روز تاسوعا در واقعه کربلا:** در واقعه کربلا عبیدالله بن زیاد دو بار به امام حسین (ع) نامه نوشت؛ یکی به هنگام ورود به کربلا و دیگری در روز تاسوعا پس از ورود عمر بن سعد به کربلا، نامه دوم زمانی بود که عمر بن سعد با لشکر عظیمی به کربلا آمد و در برابر لشکر محدود امام ایستاد.

◆ **رؤیای صادقه امام حسین (ع):** امام حسین (ع) جلوی خیمه خود در حالی که به شمشیر خود تکیه زده و سر را به زانو گذاشته بود، به خواب رفت. ایشان وقتی بیدار شد به حضرت زینب (س) فرمود: «هم اکنون رسول خدا (ص) و پدرم علی (ع) و مادرم زهرا علیهاسلام و برادرم حسن را در خواب دیدم که به من گفتند: «به زودی نزد ما خواهی آمد». به خدا سوگند این امر نزدیک است و در آن شکی نیست».

◆ **پیشروی لشکر عمر سعد**

◆ **بیعت مجدد و اعلام جان نثاری**
یاران در راه امام حسین (ع): از امام سجاد (ع) نقل شده که فرمودند: «من در آن وقت مریض بودم، با آن حال نزدیک شدم و شنیدم که پدرم به اصحاب خود می گفت: «تثنا می کنم خداوند خود را به نیکوتر ثنایا و حمد می کنم او را بر سختی

دیده بینا و دل دانا عطا کردی؛ پس ما را از شکرگزاران خود قرار ده. خداوند شما را جزای خیر دهد بدانید که به همه شما اجازه می دهیم که بروید و هیچ ایرادی هم نیست اکنون پرده شب شما را فرو گرفته است به کمک این تاریکی از اینجا بروید. اصحاب و یاران هر یک به زبان خود درباره ایثار در راه او را که با جان و دل انتخاب کرده بودند سخن گفتند».

در روز تاسوعا چه کسانی شهید شدند؟

در محرم سال ۶۱ هجری قمری تا صبح عاشورا هیچ جنگی صورت نگرفت و هیچیک از اصحاب، یاران و خانواده امام حسین (ع) که با ایشان به کربلا آمدند شهید نشده بودند.

معنی لغوی عاشورا

عاشورا برگرفته شده از «عشر»، به معنای ده و عاشورا به معنای دهم است.

تاسوعا، نهمین روز محرم، یکی از روزهای سوگواری شیعیان و مرتبط با واقعه کربلا در سال ۶۱ قمری است. در این روز شمر بن ذی الجوشن با نامه ای از طرف عبیدالله بن زیاد، وارد کربلا شد. در آن نامه از عمر بن سعد خواسته شده بود یا در برخورد با امام حسین (ع) جدیت به خرج دهد یا فرماندهی لشکر را به شمر واگذار کند. عمر سعد از واگذاری فرماندهی به شمر خودداری کرد و آماده جنگ با امام حسین (ع) شد. با هجوم لشکریان در عصر این روز، امام حسین (ع) با فرستادن برادرش عباس بن علی (ع)، از آنها مهلت طلبید تا شب را با نماز و تلاوت قرآن به صبح برسانند.

و آسانی. ای پروردگار من! سپاس می گزارم تو را بر اینکه ما را به تشریف نبوت تکرم فرمودی و قرآن را تعلیم ما نمودی، ما را در دین دانا کردی و ما را گوش شنوا و

سپاه و استقرار نیرو مشغول شدند.

◆ **۶ صبح:** امام حسین دستور داد تا اطراف خیمه‌ها خندق بکنند و آن را با خابوته‌ها پر کنند تا بعد آن را آتش بزنند و مانع از حمله سپاه از پشت سر بشوند.

◆ **۷ صبح:** کمی بعد از طلوع آفتاب امام سوار بر شتری شد تا بهتر دیده شود. روبه‌روی سپاه کوفه رفت و با صدای بلند برای آن‌ها خطبه‌ای خواند. صفات و فضایل خودش و پدر و برادرش را یادآوری کرد و اینکه کوفیان به امام نامه نوشته‌اند. حتی چند نفر از سران سپاه کوفه را مخاطب قرار داد و از حجار بن ابجر و شبت ربعی پرسید که مگر آن‌ها او را دعوت نکرده‌اند؟ آن‌ها انکار کردند. امام نامه‌هایشان را به طرف آن‌ها پرتاب و خدا را شکر کرد که حجت را بر آن‌ها تمام کرده است. یکی از سران جبهه مقابل از امام پرسید چرا حکم ابن‌زیاد را نمی‌پذیرد و آن‌ها را از ننگ مقابله با پسر پیامبر نمی‌رهاند؟ اینجا امام آن جمله معروف‌شان را فرمودند: «الا و ان الدعی بن الدعی قد رکز بین اثنتین بین السلة و الذلة و هیهات منالذلة ... فرد پستی که پسر فرد پست دیگری است، من را بین کشته شدن و قبول ذلت مجبور کرده. ذلت از ما دور است.» سخنرانی امام حدوداً نیم ساعت طول کشیده است.

◆ **۸ صبح:** چند نفر از اصحاب خطاب به کوفیان سخنان مشابه امام گفتند؛ از جمله بُریر که «سید القراء» (آقای قرآن‌خوان‌ها)ی کوفه بود و زهیر بن قین. بعد از سخنان زهیر و بریر، امام فریاد معروف «هل من ناصر ینصرنی» را سر داد. چند نفری دچار تردید شدند؛ از جمله حُر و فرد دیگری به نام ابوالشعثا و دو برادر که در گذشته عضو خوارج بودند.

به اسارت گرفتند، جنازه شهدا را نیز زیر سم اسبان لگدکوب کردند.

بنی‌امیه پس از واقعه کربلا با اقداماتی مانند ذخیره آذوقه یک سال خود، تبریک و شادباش گفتن و لباس‌های نو پوشیدن و روزه گرفتن، روز عاشورا را مبارک شمردند. چنانکه در زیارت عاشورا آمده است: «هذا یومٌ تَبَرَّکتَ بِهِ بِنُؤْمِیَةِ؛ این روزی است که بنی‌امیه آن را مبارک می‌دانستند».

◆ **وقایع صبح تا غروب روز عاشورا:** طبق محاسبه مرحوم دکتر احمد بیرشک، واقعه کربلا به حساب گاه‌شماری شمسی روز ۲۱ مهر سال ۵۹ هجری شمسی بوده است.

◆ **اذان صبح؛ ۵:۴۷ بامداد:** امام حسین بعد از نماز صبح برای اصحابش، سخنرانی و آن‌ها را به صبر و جهاد دعوت کرد. طرف مقابل نیز نماز را به امامت عمر سعد خواند و بعد از نماز صبح به آرایش

واقعه عاشورا

پس از آنکه امام حسین (ع) در کربلا به شهادت رسیدند، روز عاشورا در میان مردم به روز حزن و اندوه مشهور و شیعیان حضرت علی (ع) آن را روز سوگ و عزاداری قرار دادند؛ از این رو به نام عاشورای حسینی شهرت یافت.

روز عاشورا

واقعه کربلا در جمعه دهم مُحَرَّم سال ۶۱ قمری رخ داد. در این روز، میان سپاه امام حسین (ع) و یزید بن معاویه جنگ در گرفت که از صبح عاشورا تا عصر طول کشید و در آن امام حسین (ع) و تمامی یارانش به جز امام سجاد (ع) به شهادت رسیدند. در عصر روز عاشورا و پس از شهادت امام حسین (ع) و یارانش، لشکر عمر بن سعد به خیمه‌های اهل بیت ایشان یورش بردند، به غارت و آتش زدن خیمه‌ها پرداخته و همه زنان و کودکان را

◆ **۹ صبح:** شمر به عمر سعد پرخاش کرد که چرا این قدر تعلل می‌کند؟ عمر سعد نخستین تیر را به سمت سپاه امام رها کرد و خطاب به لشکریانش فریاد زد: «نزد عبیدالله شهادت بدهید که من اولین تیر را رها کردم.» بعد از انداختن تیر توسط عمر سعد، کماندارهای لشکر کوفه همگی با هم شروع به تیراندازی کردند. امام به یارانش فرمودند: «این‌ها نماینده این قوم هستند. برای مرگی که چاره‌ای جز پذیرش آن نیست، آماده شوید.» چند نفر از سپاه امام در این تیرباران شهید شدند. (تعداد شهدا در حمله اول ۵۰ نفر ذکر شده است).

◆ **۱۰ صبح:** بعد از تیراندازی، «یسار»، غلام «زیاد بن ابیه» و «سالم» غلام عبیدالله ابن‌زیاد از لشکر کوفه برای نبرد تن به تن ابتدای جنگ بیرون آمدند. عبدالله بن عمیر اجازه نبرد خواست. امام حسین نگاهی به او کرد و فرمود: «به گمانم حریف کشنده‌ای باشی»؛ عبدالله آن دو نفر را کشت، البته انگشتان دست چپش قطع شد.

بعد از این نبرد تن به تن، حمله سراسری سپاه کوفه شروع شد. ابتدا حجار به جناح راست سپاه امام حسین حمله کرد؛ اما حبیب و یارانش در برابر او ایستادگی کردند. زانو به زمین زدند و با نیزه‌ها حمله را دفع کردند. همزمان شمر به جناح چپ سپاه امام حمله برد. زهیر و یارانش به جنگ مهاجمان رفتند. خود شمر در این حمله زخم برداشت و بعد از عقب‌نشینی هر دو جناح کوفی، عمر سعد ۵۰۰ تیرانداز فرستاد که دوباره سپاه امام را تیرباران کردند و در پی آن حملات، علاوه بر از پا درآمدن هر ۲۳ اسب لشکریان امام تعدادی دیگر از اصحاب شهید شدند. الفتوح آن نفرات را ۵۰ نفر و ابن‌شهرآشوب ۳۸ نفر ذکر کرده است. اولین شهید،

◆ **اذان ظهر؛ ساعت ۱۲:۵۰:** حبیب بن مظاهر موقع اذان ظهر شهید شد، چون که نوشته‌اند امام خطاب به اصحاب گفت یکی برود با عمر سعد مذاکره بکند و بخواهد برای نماز ظهر جنگ را متوقف کنیم. یکی از لشکر کوفه صدا زد: «نماز شما قبول نمی‌شود.» حبیب به او گفت: «ای حمار! فکر می‌کنی نماز شما قبول می‌شود و نماز پسر پیامبر (ص) قبول نمی‌شود؟» و به جنگ او رفت اما از سپاه کوفی به کمکش آمدند و حبیب شهید شد. امام از شهادت حبیب متأثر شد و برای نخستین بار در روز عاشورا گریست؛ رو به آسمان کرد و گفت: «خدایا رفتن جان خودم و دوستانم را به حساب تو می‌گذارم.» امام نماز را شکسته و به قاعده «نماز خوف» خواند. گروهی از اصحاب به امام اقتدا کردند و بقیه به جنگ پرداختند. زهیر و سعید بن عبدالله حنفی خودشان را سپر امام کردند. نوشته اند سعید بن عبدالله ۱۳ تیر و نیزه خورد و

ابوالشعثا بود که هشت تیر انداخت و پنج نفر از دشمن را کشت. امام او را دعا کرد. گروهی از سپاه شمر خواستند از پشت سر به امام حمله کنند که زهیر و ۱۰ نفر به آن‌ها حمله کردند.

◆ **۱۱ صبح:** بعد از این حملات، امام دستور تکتک به میدان رفتن را به یاران داد. اصحاب با هم قرار گذاشتند تا زنده‌اند نگذارند کسی از بنی‌هاشم به میدان برود. یکی از نخستین کسانی که کشته شد، پیرمرد زاهد، جناب بریر بود. مسلم بن عوسجه بعد از او کشته شد. حبیب بر سر بالین او رفت و گفت کاش می‌توانستم وصیت‌های تو را اجرا کنم. مسلم با دست امام حسین را نشان داد و گفت: وصیت من این مرد است. یک بار هم هفت نفر از اصحاب امام در محاصره واقع شدند، حضرت عباس محاصره آن‌ها را شکست و نجات‌شان داد.

مبارکش جای ۳۳ زخم نیزه و ۳۴ زخم شمشیر شمرده شد. در مقاتل نوشته‌اند زمانی که امام در آستانه شهادت بود کسی جرات نمی‌کرد به سمت ایشان برود؛ اهل حرم از صدای اسب ایشان ذوالجناح متوجه شده و بیرون دویدند. کودکی به نام عبدالله بن حسن دوید و به طرف مقتل امام آمد؛ او را در بغل عمویش کشتند. امام ناراحت شدند و کوفیان را نفرین کردند: «خدایا باران آسمان و رویدنی زمین را از ایشان بگیر».

◆ **اذان عصر؛ ساعت ۱۶:۰۶:** وقت شهادت امام را وقت نماز عصر گفته‌اند. شمر میان کسان بانگ زد که «وای شما منتظر چیستید؟ مادرهایتان به عزایتان بنشینند، بکشیدش!» حمیدبن مسلم گوید: «در این حال سنان بن انس حمله برد و نیزه در قلب امام فرو برد».

◆ **ساعت ۱۷:** بعد از شهادت امام عده‌ای لباس‌های آن حضرت را غارت کردند که نوشته‌اند تمام این افراد بعدها به مرض‌های لاعلاج دچار شدند. غارت عمومی اموال امام حسین و همراهانش آغاز شد. عمر سعد ساعتی بعد دستور توقف غارت را داد و حتی نگاهیانی برای خیمه‌ها گذاشت. یکی از شیعیان بصره به اسم سوید بن مطاع بعد از شهادت امام به کربلا رسید و برای دفاع از حرم امام جنگید تا شهید شد. نزدیک غروب آفتاب سر امام را جدا می‌کنند و به خولی می‌دهند تا همان شبانه برای ابن زیاد ببرد. بعد به دستور عمر سعد بر بدن مطهر امام و یارانش اسب می‌دوانند.

◆ **اذان مغرب؛ ساعت ۱۸:۴۹:** درحالی که عمر سعد دستور نماز جماعت مغرب را می‌داده، سنان بن انس بین مردم می‌تاخته و رجز می‌خوانده که «افسار و رکاب اسب مرا باید از طلا بکنید؛ چرا که من بهترین مردمان را کشته‌ام!»

عباس دلاور در حالی که با شجاعت تمام سعی در آوردن مشک آب برای زنان و کودکان داشت در محاصره دشمن دو دستش قطع شده و با عمودی آهنین بر سرش زدند که از اسب بر زمین افتاد. اباعبدالله سراسیمه خود را بر پیکر قطعه‌قطعه برادر رساند. دشمن کمی به عقب رفت. امام برای دومین بار بعد از مرگ برادر عزیزش گریه کرد و فرمود: «اکنون دیگر پشتم شکست».

◆ **ساعت ۱۵:** امام به طرف خیمه‌ها برگشت تا خداحافظی بکند. همچنین پیراهنش را پاره‌پاره کرد و پوشید تا بعدا در وقت غارت کردن توسط دشمن برهنه‌اش نکنند. وقت وداع با اهل بیت، کودک شیرخواره‌اش علی‌اصغر را به میدان برد تا او را سیراب کند که به تیر حمله شهید شد. امام به میدان رفت اما کمتر کسی حاضر به مقابله با ایشان می‌شد. بعضی تیر می‌انداختند و بعضی از دور نیزه پرتاب می‌کردند. شمر و ۱۰ نفر به مقابله امام آمدند. بعد از شهادت امام، بر پیکر

به شهادت رسید. در آخرین نفس از امام پرسید: «آیا وفا کردم؟»

◆ **ساعت ۱۳:۳۰:** نفر از اصحاب امام تا وقت نماز زنده بودند و بعد از این ساعت شهید شدند. بعد از شهادت اصحاب، نوبت به بنی‌هاشم رسید. نخستین نفر، حضرت علی‌اکبر، پسر امام حسین بود. البته برخی عبدالله بن مسلم بن عقیل را نخستین شهید بنی‌هاشم می‌دانند که ظاهراً جناب عبدالله بن مسلم، به طرز ناجوانمردانه‌ای شهید شد. شهادت او بر جوانان بنی‌هاشم گران آمد، دسته‌جمعی بر اسب سوار شده و به دشمن حمله بردند. امام آن‌ها را آرام کرد و فرمود: «ای پسرعموهای من بر مرگ صبر کنید؛ به خدا پس از این هیچ خواری و ذلتی نخواهید دید».

◆ **ساعت ۱۴:** عاقبت حضرت امام حسین و حضرت عباس تنها ماندند. حضرت عباس اجازه میدان خواست اما امام او را مامور رساندن آب به خیمه‌ها کرد. دشمن بین دو برادر فاصله انداخت.

مبارزات انتخاباتی ریاست‌جمهوری در ۲ اوت ۱۹۸۸ گفت: «من هرگز از طرف ایالات متحده عذرخواهی نخواهم کرد و برای من مهم نیست که واقعیت چیست».

دو سال پس از این حادثه غم‌انگیز، به کاپیتان رزمناو وینسنس جایزه لژیون شایستگی اعطا شد. نیروی دریایی ایالات متحده سپس اعلام کرد: «رئیس‌جمهور ایالات متحده از تقدیم لژیون شایستگی به سروان ویل سی راجرز نیروی دریایی ایالات متحده بسیار خشنود است».

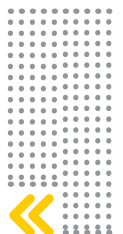
دولت ایالات متحده از عذرخواهی یا حتی پذیرفتن مسئولیت این حادثه امتناع کرد و در عوض جزئیات نادرست و گمراه‌کننده این حادثه را در تلاش برای انداختن تقصیر به گردن ایران ارائه کرد. ویلیام کرو، رئیس ستاد مشترک ارتش ایالات متحده گفت که پرواز ۶۵۵ در ارتفاع ۹۰۰۰ فوتی و با سرعت بالا (۴۵۰ گره) در حال فرود و مستقیماً به سمت رزمناو وینسنس در حال حرکت بود. این در حالی است که طبق گزارش‌های ویلیام فوگارتی از فرماندهی مرکزی ایالات متحده (بر اساس نوارهای کامپیوتری یافت شده در مرکز اطلاعات رزمی)، هواپیما با سرعت آهسته ۳۸۰ گره دریایی در ارتفاع ۱۲۰۰۰ فوتی در حال پرواز بود و هیچ زمانی ایرباس ارتفاع پروازی خود را کاهش نداد.

در نهایت، قطعنامه ۶۱۶ شورای امنیت سازمان ملل متحد به تصویب رسید که در آن «ناراحتی عمیق» از سرنگونی و «تأسف عمیق» از تلفات جانی ابراز شد. در ۲۲ فوریه ۱۹۹۶، ایالات متحده سرانجام موافقت کرد که به ایران و قربانیان پرواز ۶۵۵ «۶۱٫۸ میلیون دلار غرامت برای توقف پرونده ای که ایران علیه ایالات متحده در دیوان بین‌المللی دادگستری در سال ۱۹۸۹ ارائه کرده بود، بپردازد. با این حال ایالات متحده هرگز مسئولیت این فاجعه را نپذیرفت.

شلیک به پرواز ۶۵۵

ایرباس A300B2 فرودگاه بندرعباس را با ۲۹۰ مسافر پس از حدود ۲۷ دقیقه تأخیر در ساعت ۱۰:۱۷ صبح ترک و به سمت دبی پرواز کرد. صبح همان روز ناویو اس اس وینسنس، رزمناو موشکی کلاس تیکوندروگا آمریکایی در تنگه هرمز واقع در خلیج فارس مستقر بود. رزمناو وینسنس با احساس نیاز به اثبات قابلیت سیستم ضدهوایی به‌کاررفته بر روی رزمناو، ایرباس غیرنظامی ایرانی را که در حال پرواز در مسیر صحیح بود با شلیک ۲ موشک سطح به هوا سرنگون و تمام ۲۹۰ مسافر و خدمه هواپیما از جمله ۶۶ کودک را به شهادت رساند. ویلیام کرو، رئیس سابق ستاد مشترک ارتش ایالات متحده اتهامات مربوط به سرپوش‌گذاشتن بر سرنگونی هواپیمای مسافربری غیرنظامی ایرباس ایرانی توسط کشتی آمریکایی وینسنس در سال ۱۹۸۸ را رد کرد. جورج اچ دبلیو بوش، معاون وقت رئیس‌جمهور ایالات متحده در جریان

محمد و خسروی

در ماه‌های پایانی جنگ ایران و عراق، نیروی دریایی ایالات متحده تعدادی ناو جنگی برای مراقبت از مسیرهای تجاری نفت در خلیج فارس داشت. در ۳ جولای ۱۹۸۸ ناویو اس اس وینسنس به فرماندهی کاپیتان نیروی دریایی ایالات متحده ویلیام راجرز، دستور داشت در موقعیتی بماند که رزمناو بتواند حرکت قایق‌های ایرانی را زیر نظر بگیرد و در حال تبادل آتش با تعدادی از قایق‌های ایرانی در خلیج فارس بود. در همین زمان پرواز ۶۵۵ ایران ایر با

بخش‌هایی از قوانین مرتبط با خدمت وظیفه عمومی کتاب قانون خدمت وظیفه عمومی مصوب سال ۱۳۹۰ (معافیت پزشکی)

کل تهیه و ابلاغ می‌گردد.
تبصره ۳ (الحاقی ۱۳۹۰/۸/۲۲) - کسانی که به مواد مخدر اعتیاد دارند، مشمول بند (۳) این ماده می‌شوند و به هنگام معاینه، شناسایی و از سوی واحدهای وظیفه عمومی برای ترک اعتیاد به مدت حداکثر ششماه به مراجع ذی‌ربط معرفی می‌گردند.
تبصره ۴ (الحاقی ۱۳۹۰/۸/۲۲) - نیروهای مسلح مکلفند در حین خدمت، کارکنان وظیفه‌ای را که به مواد مخدر اعتیاد دارند، شناسایی و از سایر سربازان جدا نمایند و آنها را در واحدهای مستقل و مخصوص به کارگیری و به مراجع ذی‌ربط برای ترک اعتیاد در مدت یک ماه توسط پزشک معالج، معرفی کنند و در طول خدمت تحت نظر و مراقبت‌های لازم قرار دهند. مدت ترک اعتیاد برای یک بار جزء خدمت

۴- مشمولانی که به علت نقص عضو و یا ابتلا به بیماری جسمی و یا روانی به طور دائم قادر به انجام خدمت دوره ضرورت نیستند.
تبصره ۱ (اصلاحی ۱۳۹۰/۸/۲۲) - نحوه طبقه بندی مشمولین و طرز معاینه و ضوابط معافیت پزشکی آنها براساس مقاطع تحصیلی مشمولین به موجب آیین‌نامه معاینه و معافیت پزشکی مشمولین خدمت وظیفه عمومی است که وزارت دفاع با کسب نظر از وزارتخانه‌های کشور و بهداشت، ظرف حداکثر شش ماه تهیه می‌کند که پس از تأیید ستاد کل به تصویب هیأت وزیران می‌رسد.
تبصره ۲ (اصلاحی ۱۳۹۰/۸/۲۲) - نحوه آموزش و خدمت مشمولین معاف از رزم، برابر دستورالعملی است که از سوی ستاد

پاسدار جعفر منتظر

اداره سرباز معاونت نیروی انسانی سپاه

ماده ۳۹ - مشمولان خدمت وظیفه عمومی از نظر وضع مزاجی و استعداد جسمی و روانی به چهار دسته به شرح زیر تقسیم می‌شود:
۱- کسانی که از نظر جسمی و روانی سالم و قادر به انجام خدمت هستند.
۲- کسانی که به علت نقص عضو و یا ابتلا به بیماری از سلامتی کامل برخوردار نبوده اما قادر به انجام خدمت در امور غیر رزمی می‌باشند.
۳- کسانی که به علت عدم رشد یا ابتلا به بیماری موقتاً قادر به انجام خدمت دوره ضرورت نیستند.

دوره ضرورت محاسبه می‌شود. این افراد پس از پایان خدمت قانونی از خدمت ترخیص می‌شوند لیکن در هر حال صدور کارت پایان خدمت منوط به ارائه گواهی ترک اعتیاد است.

ماده ۴۰- به مشمولانی که به علت ابتلا به بیماری موقتاً قادر به انجام خدمت دوره ضرورت نباشند برای مدتی که شورای پزشکی تعیین می‌نماید و در هر حال متجاوز از یک سال نخواهد بود معافیت موقت پزشکی داده خواهد شد و در سال دوم در صورت ادامه بیماری به همان نحو اقدام و چنانچه در سال سوم نیز قادر به انجام خدمت نباشند به طور دائم از خدمت دوره ضرورت معاف خواهند شد.

تبصره ۱: مشمولان پزشک فقط در صورتی معاف دائم از خدمت دوره ضرورت شناخته می‌شوند که قادر به اشتغال به حرفه طبابت نباشند. آن تعداد از مشمولین خدمت دوره ضرورت پزشک که از سلامتی کامل برخوردار نیستند لیکن قادر به طبابت می‌باشند، به خدمت دوره ضرورت اعزام می‌گردند و برابر نظر شوراهای پزشکی از خدمت سنگین معاف خواهند شد.

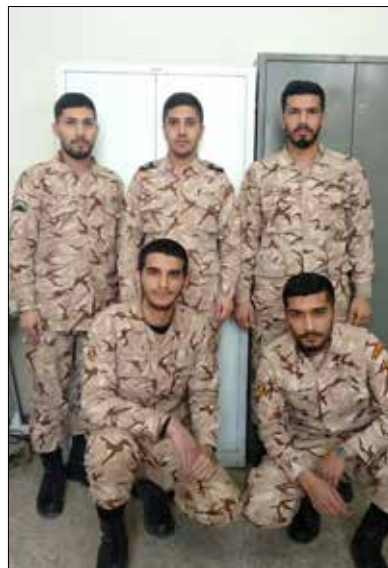
تبصره ۲: در زمان جنگ یا بسیج همگانی می‌توان افرادی را که در زمان صلح به علل پزشکی یا تکفل از خدمت دوره ضرورت معاف شده‌اند نیز به خدمت احضار کرد.

ماده ۴۱ (اصلاحی ۱۳۹۰/۸/۲۲) - کلیه مشمولین وظیفه باید قبل از اعزام به خدمت توسط یک پزشک از نیروهای مسلح معاینه شوند و در صورت نبودن پزشک از نیروهای مسلح، توسط پزشکان غیرنظامی متعهد که صلاحیت آنان به وسیله نیروی انتظامی تأیید شده باشد، معاینه شوند.

تبصره ۱ (اصلاحی ۱۳۹۰/۸/۲۲) - اظهار نظر در مورد معافیت پزشکی مشمولین توسط سه نفر پزشک نیروهای مسلح در هر

شهرستان صورت می‌گیرد، رأی اکثریت این پزشکان معتبر است.

تبصره ۲ (اصلاحی ۱۳۹۰/۸/۲۲) - نیروهای مسلح موظفند پزشکان مورد نیاز شوراهای پزشکی را به نیروی انتظامی معرفی نمایند. در صورتیکه تأمین پزشکان مورد نیاز از نیروهای مسلح امکان‌پذیر نباشد، نیروی انتظامی از پزشکان غیرنظامی مورد تأیید در شورای پزشکی استفاده می‌نماید.

تبصره ۳ (الحاقی ۱۳۹۰/۸/۲۲) - دولت مکلف است همه ساله هزینه تجهیز و تشکیل شورای پزشکی و شورای عالی پزشکی، فوق العاده پزشکان عضو شوراهای مذکور و همچنین هزینه معاینات تخصصی مشمولینی که از پرداخت هزینه معاینات معاف می‌باشند و هزینه‌های اجرای تبصره‌های (۳) و (۴) ماده (۳۹) را در اعتبارات نیروی انتظامی و بیمارستانهای ذیربط پیش‌بینی نماید.

ماده ۴۲ - در صورتی که مشمولان در حین خدمت دوره ضرورت مبتلا به نقص عضو یا بیماری‌هایی شوند که پس از اتمام مدت معالجه که کمتر از ۶ ماه نباشد و طبق نظر شورای پزشکی بیمارستان‌های نیروهای مسلح جمهوری اسلامی که مورد

تأیید عقیدتی - سیاسی در نیروی مربوطه هستند قادر به انجام خدمت نباشند از انجام بقیه خدمت دوره ضرورت معاف خواهند بود.

تبصره: دوران معالجه مشمولان موضوع این ماده جزو خدمت دوره ضرورت آنان محسوب می‌گردد.

ماده ۴۲ مکرر (الحاقی ۱۳۹۰/۸/۲۲) - مشمولینی که در شورای پزشکی شهرستان مربوط با معاینه بالینی معاف از خدمت تشخیص داده نشوند و به تشخیص این شورا یا رئیس واحد وظیفه عمومی مربوط یا اعتراض مشمول، نیاز به معاینه تخصصی داشته باشند، رئیس حوزه موظف است آنان را به نزدیکترین مرکز مجهز وزارت بهداشت، یا بیمارستانهای نیروهای مسلح معرفی نماید تا مورد معاینه قرار گیرند و نتیجه معاینه تخصصی برای تصمیم‌گیری به شورای پزشکی همان شهرستان ارسال و در صورت اصرار بر اعتراض مشمولین با تأمین هزینه‌ها از سوی مشمول نتایج جهت تصمیم‌گیری به شورای عالی پزشکی متشکل از پزشکان متخصص استان ارسال شود.

تبصره ۱: مشمولینی که متقاضی معاینه تخصصی باشند، قبلاً باید هزینه‌های پیشبینی شده را به حساب دولت پرداخت نمایند. پس از معاینه طبق این قانون با مشمولان رفتار می‌شود. مشمولینی که به تشخیص شورای پزشکی نیاز به معاینه تخصصی دارند، همچنین مشمولین مددجوی تحت پوشش سازمان بهزیستی کشور و افرادی که به تأیید کمیته امداد امام خمینی (ره) محل فاقد تمکن مالی هستند از پرداخت وجه مزبور معاف می‌باشند.

تبصره ۲: مراکز مجهز وزارت بهداشت یا بیمارستانهای نیروهای مسلح موظفند به وضعیت مشمولین معرفی شده واحد مربوطه خارج از نوبت رسیدگی نمایند و آنان را حداکثر ظرف یک ماه مورد معاینه

لازم نسبت به ادعای کفالت این قبیل مشمولان و همچنین تصدیق صحت مندرجات استشهاد و مدارک آن‌ها با شهربانی و یا ژاندارمری خواهد بود.

تبصره: در هر سال که مشمولان سالم و بلامانع، نیاز نیروهای مسلح جمهوری اسلامی را تأمین نموده باشند به مشمولان بند ۲ ماده ۳۹ و مشمولانی که دارای معافیت موقت و معتبر به مدت ۲ سال باشند معافیت دائم در زمان صلح داده خواهد شد.

ماده ۸۱ قانون خدمت وظیفه عمومی بحث بیمه خدمات درمانی کارکنان وظیفه

ماده ۸۱ (الحاقی ۱۳۹۰/۸/۲۲) - کلیه کارکنان وظیفه و عائله تحت تکفل آنها مطابق آیین نامه های که از سوی وزارت دفاع با همکاری وزارتخانه های کشور و تعاون، کار و رفاه اجتماعی تهیه می شود و پس از تأیید ستادکل به تصویب هیأت وزیران می رسد تحت پوشش بیمه خدمات درمانی نیروهای مسلح قرار می گیرند.

تبصره ۱. این بیمه به مدت حداکثر یکسال پس از پایان خدمت دوره ضرورت تا زمانی که سربازان فوق اشتغال به کار پیدا نکرده اند، استمرار می یابد.

تبصره ۲. دولت موظف است خانواده هایی را که با اعزام مشمول به خدمت سربازی از نظر تأمین معیشت زندگی با مشکل مواجه می شوند و قادر به تمشیت امور خود نباشند بر اساس مفاد قانون نحوه کمک به خانواده های مشمولینی که قدرت اداره معاش خود را از دست می دهند مصوب ۱۳۶۶/۶/۳ تا پایان خدمت تحت پوشش قرار دهد.

«ساعات پاسخگویی تلفنی به سوالات سربازان ۱۴/۳۰ الی ۱۵/۳۰ می باشد.»
تلفن پاسخگویی ۳۵۲۳۱۲۰۷

کسانی که مدت جانبازی یا حضور در جبهه یا مدت آزادگی و اسارت آنها در حد معافیت یک فرزند آنان نیست، با درصد جانبازی و مدت حضور در جبهه و مدت دوران اسارت محاسبه می شود.

◆ ۴. کلیه مشمولین جانباز دارای حداقل ده درصد (۱۰٪) جانبازی از انجام خدمت دوره ضرورت معاف می باشند.

◆ ۵. یک فرزند خوانده قانونی ذکور جانبازی که برابر گواهی بنیاد شهید و امور ایثارگران صاحب فرزند نمی شود از انجام خدمت دوره ضرورت معاف می شود.

◆ ۶. مشمولانی که با جانبازان اناث دارای درصد جانبازی بیست و پنج درصد (۲۵٪) و بالاتر ازدواج کنند به صورت موقت از انجام خدمت دوره ضرورت معاف می شوند و پس از گذشت پنج سال از معافیت موقت آنان در صورت استمرار ازدواج معافیت موقت به معافیت دائم تبدیل می گردد.

ماده ۴۶ - مشمولانی که ادعای کفالت می کنند می توانند مدارک لازم را پیش از اعزام به حوزه وظیفه عمومی محل سکونت خود تسلیم کنند. تحقیقات

تخصصی قرار دهند.

تبصره ۳. چنانچه مشمولینی که برای معاینات تخصصی به مراکز مجهز وزارت بهداشت یا بیمارستانهای نیروهای مسلح معرفی میشوند، ظرف یکماه به این مراکز مراجعه نکنند، پس از تعیین تکلیف به خدمت اعزام می شوند.

ماده ۴۳ (اصلاحی ۱۳۹۰/۸/۲۲) - چنانچه رئیس سازمان یا نماینده او اطمینان حاصل نماید که رأی شورای پزشکی مطابق مقررات صادر نشده است، پرونده را برای بررسی به شورای عالی پزشکی که از سه پزشک متخصص نیروهای مسلح تشکیل می گردد ارجاع می دهد. نظر این شورا قطعی و لازم الاجرا است.

بخش هایی از معافیت کفالت قانون خدمت وظیفه عمومی:

ماده ۴۵ (اصلاحی ۱۳۹۰/۸/۲۲) - مشمولانی که پدر یا مادر یا فرزند یا برادر یا خواهر آنان در راه به ثمر رسیدن انقلاب اسلامی و استمرار آن شهید یا جانباز یا اسیر یا جاویدالانتر شده یا بشوند و مراتب مورد تأیید نهادهای ذربیط باشد به شرح ذیل از انجام خدمت سربازی معاف میشوند:

- ◆ ۱. کلیه فرزندان ذکور شهدا و جاویدالانتر (مفقودین) از انجام خدمت دوره ضرورت معاف می باشند.
  - ◆ ۲. به ازاء هر شهید یا آزاده با حداقل بیست و چهار ماه سابقه اسارت یا جانباز با حداقل (۲۵٪) جانبازی یا جاویدالانتر (مفقود) فاقد فرزند ذکور یک نفر از برادران آنها از انجام خدمت دوره ضرورت معاف می شوند.
  - ◆ ۳. به ازاء هر بیست و چهار ماه آزادگی، (۲۵٪) جانبازی و سی ماه سابقه حضور در جبهه یک نفر از فرزندان آزادگان، جانبازان و رزمندگان معاف می گردد.
- این امتیازات برای بهره مندی از تسهیلات این بند قابل جمع است و درمورد معافیت

اخبار حوزه خدمت وظیفه عمومی

نحوه احتساب مدت سربازی کارکنان وظیفه
به استناد ابلاغ آخرین تغییرات اصلاحی مدت خدمت دوره ضرورت

شماره ۸۲۵۷ مورخ ۱۴۰۲/۱۰/۰۴ در منطقه فعلی و لحاظ شرایط بومی و غیر بومی آنان نسبت به اعلام مدت خدمت مانده ناشی از اعمال این مقررات به کارکنان وظیفه مورد نظر اقدام نمایند.

مثال: اگر سرباز غیر بومی (برابر مقررات قبلی، فاصله محل سکونت تا محل خدمت وی بیش از ۵۰ کیلومتر باشد) از منطقه امنیتی غیر درگیر ۱۸ ماه خدمت، بعد از انجام ۶ ماه خدمت به منطقه عادی (مقررات قبلی ۲۱ ماه) منتقل شود، با توجه به مقررات جدید (ابلاغیه شماره ۸۲۵۷ مورخ ۱۴۰۲/۱۰/۰۴) بومی محسوب می شود، بنابراین این از کسر خدمت به تناسب ۶ ماه خدمت انجام شده قبلی در منطقه امنیتی غیر درگیر برخوردار می شود و مدت مذکور (کسر محاسبه شده) از سرجمع مدت خدمت مانده وی در منطقه عادی ۲۱ ماه کسر خواهد شد.

خدمت سربازی در منطقه جدید خواهند شد، لذا رده ها بعد از تناسب گیری (مدت خدمت کارکنان وظیفه در منطقه قبلی قبل از ابلاغیه و مدت خدمت جدید (ابلاغ

پیرو ابلاغ شماره ۸۲۵۷/۴/۴/۴۰/س مورخ ۱۴۰۲/۱۰/۰۴ در خصوص آخرین تغییرات اصلاحی مدت خدمت دوره ضرورت و به استناد نامه شماره ۲۲۱۳۳/۱۱۵/۲۱۱۸۵ مورخ ۱۴۰۲/۱۲/۰۹ معاونت نیروی انسانی ستاد کل نیروهای مسلح:

کارکنان وظیفه ای که در طول خدمت جابجایی بیگان خدمتی داشته و یا با توجه به تغییر مقررات بومی و غیر بومی (۵۰ کیلومتر به ۲۰۰ کیلومتر)، منجر به افزایش یا کاهش مدت خدمت سربازی آنان شده به نسبت مدت خدمت انجام شده قبلی در مناطق، مشمول کاهش و یا افزایش مدت

هدیه تولد فرزند برای کارکنان وظیفه

در هر فصل سال ۱۴۰۳

بر اساس ابلاغ تسهیلات و مشوق های ازدواج و فرزند آوری در فروردین ماه ۱۴۰۳ به تعداد ۵ نفر از سربازان که در حین خدمت فرزندشان متولد شده هدیه متأهلی به ارزش نفری ۴ میلیون و ۲۴ هزار تومان اعطاء شد.

برنامه های گرامیداشت روز سرباز سال ۱۴۰۳

مشارکت مؤثر و هدفمند نهادهای کشوری، در تقویت منزلت و قداست خدمت وظیفه عمومی؛
۸- تقویت انگیزه حضور مشفقانه و داوطلبانه جوانان کشور برای ادای خدمت وظیفه عمومی؛
۹- بیان و تشریح خدمات بی بدیل کارکنان وظیفه در خدمات رسانی به آحاد جامعه؛
۱۰- فرهنگ سازی نسبت به مقابله با عملیات روانی و هجمه هایی که علیه خدمت مقدس سربازی؛
۱۱- تبلیغ، ترویج، فرهنگ سازی و نهادینه کردن برنامه های مهارتی و آموزشی قرارگاه مرکزی مهارت آموزی کارکنان وظیفه در سطح سپاه و جامعه برای آموزش و ارتقا سطح دانش و توانایی های جوانان مشمول خدمت مقدس سربازی؛
۱۲- تأکید بر ارتقای دانش، معرفت، ایمان، فهم سیاسی، تقوا و قوت ایستادگی کارکنان وظیفه در مقابل مشکلات و تربیت آنان به عنوان سرباز فداکار و کارآمد در سپاه.

به استناد دستورالعمل شماره ۲۸۱۲/۱/۵/۲۴ مورخ ۱۴۰۳/۰۲/۲۶ معاونت فرهنگی و جنگ نرم ستاد کل نیروهای مسلح و برابر سنوات گذشته برنامه های گرامیداشت روز سرباز سال ۱۴۰۳ در هفته دفاع مقدس به منظور اهداف زیر جهت اجراء ابلاغ می شود.

- ۱- اجرای تدابیر فرمانده معظم کل قوا (مدظله العالی) برای فرهنگ سازی و خوشایند سازی خدمت مقدس سربازی.
- ۲- اصلاح نگرش و رفتار جامعه نسبت به خدمت وظیفه عمومی؛
- ۳- تقویت روحیه و انگیزه سربازان در خدمت صادقانه به نظام مقدس جمهوری اسلامی ایران؛
- ۴- تجلیل از نقش ارزنده کارکنان وظیفه در اجرای مأموریت های محوله سپاه؛
- ۵- افزایش منزلت اجتماعی خدمت وظیفه عمومی؛
- ۶- تقویت ارتباط عاطفی و مشوقانه فرماندهان، مسئولین و پایوران سپاه با کارکنان وظیفه؛
- ۷- جلب

یک روز سرباز

یک روز با سربازان قرارگاه سیدالشهداء (ع) نیروی زمینی سپاه

به عنوان مثال برای یک سرباز توجه به شخصیت فردی وی، اهمیت به آینده او و مهم تر از همه اهمیت به عمر او که در دوران سربازی چگونه سپری می شود می تواند در دوران سربازی برای او ایجاد انگیزه نماید.

به عنوان یک سرباز چه انتظاراتی از مسئولین مجموعه خدمتی خود دارید؟

ایجاد فضای کارگاهی و آموزشی، با توجه به تخصص و استعداد سرباز می تواند نیازهای دوطرف را برطرف نماید.

با توجه به فرمایشات مقام معظم رهبری (مدظله العالی) خطاب به جوانان سرباز با محوریت خود سازی در زمینه های مختلف، نیاز به نگاه ویژه و دلسوزانه مسئولین، بیشتر احساس می شود.

تاکنون طرح ابتکاری ارائه کردید؟ اگر طرحی ارائه نمودید و تمایل دارید در مورد آن برای ما صحبت نمایید. به نظرم در جای خالی یک سامانه جامع برای سربازها به شدت احساس می شود یک درگاه اینترنتی که ویژگی های زیر را داشته باشد:

- فضایی برای اطلاع رسانی همایش ها، جلسات، مسابقات، طرح ها، فراخوان ها و مطلع کردن سربازها از بندهای مختلف قوانین مربوطه و سوالات رایج اکثر سربازان مثل شرایط مرخصی، کسری خدمت، اطلاعاتی های سراسری و یگان خدمتی و...

- باید فضایی وجود داشته باشد که هر سرباز بتواند به پرتابل خودش با نام کاربری اختصاصی وارد شود و بتواند از وضعیت خدمتش مثل: حضورها، مأموریت ها، غیبت ها، حکم ها و... مطلع شود و بتواند اسناد مورد نیاز را بارگزاری کند که این موضوع باعث راحت تر شدن و منظم تر

با تعدادی از بچه ها بعد از پایان روز کاری یگان و بعد از کلی صحبت درمورد مسائل مختلف از همدیگر خداحافظی کردیم و هر کدام به سمتی به راه افتادیم؛ یکی به سمت منزل، یکی به سمت خوابگاه، یکی به سمت محل کار و... طبق معمول هر روز من هم به سمت پارکینگ مخصوص سربازان به راه افتادم و همانطور که قدم زنان به پارکینگ نزدیک می شدم آهنگی که از صبح ملکه ذهنم شده بود را مرتب مرور می کردم وقتی رسیدم با مسئول پارکینگ در حال احوالپرسی بودم که یک نفر از پشت ضربه ای به پشت سرم وارد کرد و با صدایی که سرشار از شوخی و خنده بود گفت: «به به آقا مهدی!» من که از ضربه ای که به سرم خورده بود کمی دلخور شده بودم خودم را کنترل کردم و به زور لبخندی زدم و جواب احوالپرسی او را که محمد نام داشت دادم.

محمد یکی از بچه های خوب روزگار و سرباز هم خدمتی من از دوره آموزشی بود که متأسفانه محل خدمتمان با هم یکی نبود ولی هردو در یک خیابان خدمت می کردیم و کلی خاطره از آموزشی با هم داشتیم و اتفاقاً هم شهری هم بودیم. بعد از کمی خوش و بش با محمد متوجه شدم که مسیر هر دوی ما به یک سمت می باشد، بنابراین موتور را از پارکینگ برداشتم و به همراه محمد به راه افتادیم. در مسیری که تا مقصد داشتیم با محمد در مورد خیلی مسائل صحبت کردیم؛ کار، آینده، و برنامه و هدفمان و...

در مورد سیاست و فرهنگ هم با هم صحبت کردیم وقتی به قسمت فرهنگ رسیدیم محمد گفت: «چرا با فرهنگ سرباز شروع نکنیم؟ اکثر سربازها مانند من و تو بخش مهمی از زندگیشان را در محل خدمت می گذرانند و فرهنگی که داخل محل خدمت رواج داره قطعاً تأثیر زیادی بر روی بقیه سربازها هم خواهد گذاشت».

به نشانه تأیید سری تکان دادم و گفتم موافق هستیم با این موضوع اما ما نمی توانیم کاری بکنیم و شرایط را نمی توانیم تغییر دهیم؛ به محمد گفتم بعضی از سربازان از محیط سربازی راضی نیستند و این که به راحتی فرهنگ حاکم بر محل خدمتشان را نپذیرند مسئله بسیار طبیعی و عادی هست. محمد گفت: «قبول» ولی می توانیم نظر قطعی سربازان را با طرح چند سوال متوجه شویم و بعد برای مشکلات راهکار ارائه بدهیم و سعی کنیم مشکل را حل نماییم».

نظر محمد منطقی بود و من هم پذیرفتم؛ قرار گذاشتیم که با طرح چند سوال انگیزه سربازان از خدمت و انتظاراتشان از مسئولین خدمتی و برنامه شان برای آینده و... را پرس و جو کنیم. سوالات را طرح کردیم و ابتدا خودمان به سوالاتمان پاسخ دادیم:

نظر شما در مورد خدمت سربازی و انگیزه ای که برای این کار مقدس داشتید چه بوده؟

خدمت سربازی مثل خیلی از کارها مانند دولبه تیغ عمل می کند. یعنی به همان اندازه که می تواند باعث رشد و ترقی و خودسازی در جوان سرباز باشد، به همان میزان می تواند باعث دلسردی و بی انگیزگی و افسردگی های فردی هم شود.

مهدی دلداده و محمد مهدی ریحانی

غلیان می افتد دلتنگی باشد.
حاج قاسم: سرباز واقعی. روحشان شاد که با وصیتی که کردند و خواستند که روی سنگ قبرشان نوشته شود (سرباز حاج قاسم سلیمانی)، عزت و منتهی بر روی سر همه ی ما سربازها گذاشتند و راه را برایمان روشن کردند و باعث شدند که هر وقت اسم سرباز را می شنویم، در قلبمان یک دلگرمی عجیبی حس کنیم.

سرباز: جوان‌هایی ارزشمند و موثر در جامعه که متأسفانه جایگاهشان به درستی شناسایی نمی شود و تا حد زیادی نادیده گرفته می شوند؛ البته در همه یگان‌ها این طور نیست ولی تا جایی که من از دوستان و آشنایان شنیدم در اکثر موارد این مطلب صدق می کند.

سوالات و جواب‌هایمان را با محمد کنترل کردیم و خواستیم برای مرحله بعد که قرار بود با بقیه سربازها صحبت می کردیم سوالات را پرینت کنیم که تصمیم گرفتیم ابتدا از مسئولین فرهنگی یگان اجازه بگیریم و چنانچه مشکلی هم در مسیر انجام کار پیش آمد از آنها کمک بگیریم که خوشبختانه با اقبال خوبی از طرف مسئول فرهنگی یگان مواجه شدیم و قدم اول هم خودشان سوالات را برای ما کپی گرفتند که این یک نور امید در دل ما به وجود آورد.

در ادامه مصاحبه‌ای با تعدادی از سربازان انجام دادیم که در شماره بعد نشریه فرهنگ سربازی منتشر خواهد شد.

از اعزاز به خدمت بهتر کردم و تلاشم بر این بوده است که بیشتر وقتم را با آنها بگذرانم. یکی از بهترین برکاتی که خدمت مقدس سربازی برای بنده داشته همین موضوع خانواده و ارتباط صمیمی تر با آنها بوده است.

به عنوان یک سرباز و یک فردی از اجتماع چه کاری می توانی برای وطن انجام بدهی؟ برنامه شما برای کمک به پیشرفت و شکوه بیشتر وطن چیست؟

من به عنوان یک سرباز تلاشم را خواهم کرد که ابتدا در زندگی شخصی خودم راه و مکتب سربازهای واقعی اسلام مانند حاج قاسم سلیمانی و شهدایی مانند ابراهیم هادی و شهدای دیگر که حقیقتاً چراغ راه ما هستند را ادامه بدهم و حتی حاضرمان مانند آنها با از خود گذشتگی خود را فدای ولایت و وطن نمایم.

احساس و نظرتون رانسبت به این کلمه‌ها بفرمایید: رسانه، مادر، حاج قاسم، سرباز؟

رسانه: یه ابزار فریبنده که به راحتی آب خوردن می تواند عقاید و علایق و تمام مسائلی را که شخص ممکن است نسبت به آنها حساس باشد را تغییر دهد؛ متأسفانه ما در این حوزه غفلت داریم. البته با توجه به فرمایشات و تذکرات حضرت آقا مخصوصاً جهاد تبیین شاهد تغییرات موثر و خوبی بودیم ولی این نیاز به تلاش خیلی گسترده تری دارد.

مادر: شاید اولین حسی که در اعماق دل هر سرباز با شنیدن این کلمه به

شدن فرد و کادر و یگان خدمتی می شود، - سرباز بتواند در یک بستر امن با مسئول مستقیم خود (تحت یه فضای امن البته) ارتباط بگیرد. این امکان برای جاهایی که بعضی از مسئولین خدمتی نمی توانند شماره تماس خود را در اختیار کسی قرار بدهند بسیار مفید خواهد بود. - شغل‌های کارگاهی داخل پادگان‌ها

مخصوصاً برای سربازای غیر بومی در یک زمان غیر اداری و آزاد ایجاد شود مثلاً: کاشت، داشت، عرضه گل و گیاه گلخانه ای و باغی متناسب با منطقه جغرافیایی، کارگاه جوشکاری (با انجام این طرح می توان تمام ضایعات یگان را تبدیل و نوسازی کرد که هم باعث کاهش هزینه‌های یگان خدمتی شود و هم ابزار و وسایل برای سربازها با توجه به پیشنهاد خودشان در اختیارشان قرار بگیرد).

به نظر شما چه کارهایی می توان انجام داد که خدمت سربازی برای سربازان به یک دوره ایده آل و خاطره ساز تبدیل شود؟ (یگان خدمتی چه اقدامی نماید و شما چه کمی در این راستا می توانی انجام بدهی؟)

اگر مسئولین و سربازان این دوره را با نگاه دلسوزانه و فرصتی برای خودسازی (با توجه به فرمایشات حضرت آقا) بنگرند، به نظر من دوران خدمت سربازی باعث رشد خواهد شد و در نتیجه هم مطلوب و خاطره انگیز می شود و هم حس مثمرتر بودن به سرباز القا می شود که همین حس باعث ایجاد انگیزه در سربازان خواهد شد.

ارتباط شما با پدر و مادر و چنانچه متأهل هستید با همسرتان چگونه است؟ درباره جایگاه خانواده در اسلام و غرب چه می دانید؟

یکی از دلایل اصلی روحیه شاد و سرزنده هر فرد ارتباط با خانواده است که در دوران خدمت بیشتر از قبل جای خالی این نعمت الهی حس میشود و سرباز بیشتر قدر خانواده خود را می داند و از آنجایی که به اهمیت جایگاه خانواده در قرآن کریم بسیار تأکید شده من هم به نوبه خودم رابطه ام را با خانواده بعد

شهرها و روستاهای مرزی نیز بارها مورد تهاجم این سلاحها قرار گرفتند. هشتم تیرماه از آن رو به عنوان «روز مبارزه با سلاح های شیمیایی و میکروبی» نامگذاری شد که در بعد از ظهر روز یکشنبه هفتم تیر ۱۳۶۶ (برابر با ۲۸ ژوئن ۱۹۸۷) شهرستان سردشت با جمعیتی حدود ۱۲ هزار نفر، توسط هواپیماهای رژیم بعث عراق مورد حمله بمبهای شیمیایی و گاز خردل و تاول زا قرار گرفت. در این حمله صدها تن به شهادت رسیده و بیش از ۸ هزار مصدوم و زخمی بر جای ماند و همچنان هر ساله تعدادی از این مصدومین به جمع کشته شدگان می پیوندند.

موادی که در سلاح های شیمیایی به کار می روند سه دسته اند: ۱- موادی که بر اعصاب اثر می گذارد؛ ۲- موادی که بر پوست اثر می گذارد و ماندگاری فراوانی در محیط دارد؛ ۳- موادی که بر دستگاه تنفسی اثر گذاشته و به شدت به بافت ریه آسیب می رساند.

ماده اولیه سلاح شیمیایی اعصاب، بسیار سمی و تهیه آن ارزان و سهل الوصول است. گاز اعصاب که اولین بار توسط یک شیمیدان آلمانی، در دهه ۱۹۳۰ کشف شد از نظر شیمیایی جزو ترکیبات گروه «ارگانو فسفره» محسوب می شود و مایعی بی رنگ است که درجه فراریت آن متفاوت است. عامل ناتوان کننده (گازهای تهوع آور)، عامل خفه کننده با سرعت بالا (فسژن)، عامل خونی (کلرورسیانور، سیانوریدرژن)، عامل اعصاب با قدرت مختل کنندگی سریع سیستم عصبی حتی به صورت بلند مدت (سارین، سومان، تابون، ریسین، وی ایکس)، عامل تاولزا با قدرت بسیار بالای تخریب فیزیولوژی در بلند مدت (لویزیت، خردل با خلوص ۹۷٪-۹۴٪) نمونه هایی از سلاحهای شیمیایی است که عراق در طول جنگ از آن بر علیه مردم ایران استفاده کرد.

کشتار از سردشت تا حلبچه

استفاده از سلاح های شیمیایی به قدری آزاردهنده و شنیع است که هیچ انسانی نمی تواند در برابر آن آرام بشیند و استفاده از سلاح شیمیایی را محکوم نکند. در چند دهه اخیر استفاده از سلاح شیمیایی در جهان افزایش داشته است. به طوری که در جنگ جهانی اول بیش از ۱۱۳ هزار تن مواد شیمیایی باعث شد تا یک میلیون و سیصد هزار نفر دچار آسیب شوند. حقوق بشر دوستانه در مورد قواعد حاکم بر جنگ است و از قدیمی ترین گرایشات حقوق بین المللی است. حقوق بین الملل ریشه در جنگ میان کشورها دارد و به دلیل تنظیم قاعده و قوانین جنگ بین دولت ها دارد. از مهم ترین قواعد حاکم بر جنگ می توان به کنوانسیون های ۱۸۹۹ و ۱۹۰۷ لاهه، کنوانسیون های چهارگانه ژنو ۱۹۴۹ و دو پروتکل اضافه شده به آن در سال ۱۹۷۷ اشاره کرد. در تمامی این کنوانسیون ها و معاهدات بر ممنوعیت استفاده از سلاح های شیمیایی تاکید شده است.

استفاده از سلاح های شیمیایی در طول جنگ تحمیلی (۱۳۶۷-۱۳۵۹) توسط عراق، بیش از ۱۰۰ هزار مجروح و شهید در بین نظامیان و مردم بی دفاع کشورمان بر جای گذاشت. پس از جنگ جهانی اول، این اولین بار بود که از سلاح های شیمیایی به صورت وسیع در جنگ استفاده می شد و علاوه بر رزمندگان، مردم بی دفاع

ناوداریکم پاسدار رضا دیندار

۱۰ هزار نفر از مردم این منطقه مصدوم شدند که شاید هنوز هم یادگاری‌های تلخ آن فاجعه را در نفس‌های خسته خود احساس کنند. البته به این لیست، باید به صدها نفر دیگر اشاره کرد که بر اثر عواقب تنفس گازهای سمی، سال‌ها بعد جان خود را از دست دادند و یا فرزندان با نقص جسمی به دنیا آوردند.

آمار مصدومان شیمیایی ایران در جنگ تحمیلی

محمدرضا صدیقی مقدم مدیرکل مصدومان شیمیایی بنیاد شهید و امور ایثارگران با اشاره به جنایات دشمنان کشور در استفاده از سلاح‌های شیمیایی علیه کشورمان گفت: در زمان جنگ تحمیلی حدود ۱۰۰ هزار نفر از کسانی که در معرض سلاح‌های شیمیایی قرار داشتند دچار علائم مصدومیت شده و به مراکز پزشکی مراجعه کردند. در نهایت تاکنون ضایعات و مصدومیت شیمیایی بیش از ۶۳ هزار نفر که دچار آسیب‌های مزمن شده‌اند در کمیسیون پزشکی بنیاد احراز شده و درصد جان‌بازی گرفته‌اند.

مدیرکل مصدومان شیمیایی بنیاد اضافه کرد: برخی ارزیابی‌ها حاکی از این است که در زمان جنگ تحمیلی احتمالاً حدود ۴۰۰ هزار نفر در معرض گازهای شیمیایی و در مناطق بمباران شیمیایی بوده‌اند که افرادی که دارای علائم مصدومیت بوده‌اند به مراکز درمانی مراجعه کرده‌اند و تحت مداوا قرار گرفتند اما ۶۳ هزار نفر از این تعداد دچار عوارض و آسیب‌های پایدار شدند که کمیسیون‌های پزشکی بنیاد این عوارض را تأیید کرده است.

دولت‌های به ظاهر متمدن اروپایی و آمریکا در تسلیح عراق به سلاح‌های شیمیایی نقش اصلی را داشتند و کشور آلمان در این میان بیشترین سلاح شیمیایی را برای مبارزه با ایران روانه عراق کرد.

مدیرکل مصدومان شیمیایی بنیاد اضافه کرد: برخی ارزیابی‌ها حاکی از این است که در زمان جنگ تحمیلی احتمالاً حدود ۴۰۰ هزار نفر در معرض گازهای شیمیایی و در مناطق بمباران شیمیایی بوده‌اند که افرادی که دارای علائم مصدومیت بوده‌اند به مراکز درمانی مراجعه کرده‌اند و تحت مداوا قرار گرفتند اما ۶۳ هزار نفر از این تعداد دچار عوارض و آسیب‌های پایدار شدند که کمیسیون‌های پزشکی بنیاد این عوارض را تأیید کرده است.

منتشر شد، در این حمله، از گاز خردل و چند ماده شیمیایی عامل اعصاب نامعلوم، استفاده شده بود.

هدف فوری صدام حسین برای حمله به ایران چه بود؟

در پی این حمله که به عنوان بخشی از عملیات «انفال» مشهور است، حدود ۵ هزار نفر از مردم حلبچه عراق که عموماً غیرنظامی بودند به شکل فجیعانه‌ای و تنها ظرف چند دقیقه جان خود را از دست دادند. همچنین به گفته منابع، نزدیک به

حمله شیمیایی به مردم بی‌گناه حلبچه

یکی دیگر از جنایات شیمیایی که هیچگاه از ذهن تاریخ حذف نخواهد شد حمله عراق به شهر حلبچه است. ۳۵ سال پیش، بزرگترین و وحشتناک‌ترین حمله شیمیایی تاریخ بشر در حلبچه اتفاق افتاد تا صدام به کمک دولت‌های اروپایی و آمریکا، برگ دیگری از جنایات خود را این بار نه در خاک ایران، بلکه در زادگاه خودش رقم بزند. او با این کار نام خود را به عنوان رقم‌زننده یکی از غیرانسانی‌ترین صحنه‌های جنگی را برای همیشه ثبت کرد.

سال ۱۳۶۶، همزمان با شروع عملیات والفجر ۱۰ توسط رزمندگان ایرانی در منطقه کردنشین حلبچه که تصرف بخش‌هایی از کردستان عراق را به همراه داشت، دولت بعث با دستور مستقیم صدام اقدام به بمباران شیمیایی مردم خود در منطقه حلبچه کرد. صدام به پسرعمو و معاون خود، علی حسن المجید معروف به علی شیمیایی، دستور بمباران شیمیایی این مناطق را داد. براساس بررسی‌های سازمان ملل متحد که بعدها در قالب یک گزارش

تقویت اقدام و همکاری در دستیابی به هدف جهانی عاری از سوء مصرف مواد مخدر، نامگذاری شده است. اعتیاد به مواد مخدر، تحت تأثیر توسعه ارتباطات و رایانه‌ای قرار گرفته و آنچنان دچار پیچیدگی شده که سازمان ملل متحد، آن را جرایم سازمان یافته به شمار می‌آورد.

شعار روز جهانی مبارزه با مواد مخدر در سال ۲۰۲۳

امروزه مشکل مواد مخدر مشکل جهانی است که بر میلیون‌ها نفر در سراسر جهان اثر گذاشته است. بسیاری از مردمی که از مواد مخدر استفاده می‌کنند، با انگ و تبعیض مواجه می‌شوند که می‌تواند بر آینده ذهنی و جسمی آنها آسیب بیشتری وارد کند و آنها را از دستیابی به کمک موردنیاز بازدارد. مطابق با آنچه مشاهده می‌شود سازمان‌های بین‌المللی سیاست قاطعی برای برخورد با مواد مخدر نداشته و در این راه از کشورهایی که خود قربانی مواد مخدر بوده و از جمله ایران به خاطر همجواری با مناطق کشت خشخاش در افغانستان، حمایت نکرده و نمی‌کنند.

تاریخچه مواد مخدر در جهان

برخی اسناد موجود حاکی از آن است که حدود ۴۰۰۰ سال پیش از میلاد، بشر با مواد مخدر آشنا شده است. «لین» دانشمند اهل روم بود که برای اولین بار شیره غلیظ خشخاش را به نام اپیوم عرضه کرد. اپیوم به معنی شیره و از ریشه «OPOS» است که از کلمه «AHIPENA» گرفته شده و بنا به تلفظ‌های دیگر «افیون» یا «هیپون» نیز خوانده می‌شود.

تاریخچه مواد مخدر در ایران

از زمانی که دولت‌های استکباری از جمله انگلیس در ارکان دولت ایران نفوذ کردند، به گسترش مواد مخدر در کشور

پنجم تیرماه روز جهانی مبارزه با مواد مخدر است، این روز با هدف کنترل مواد مخدر و ابراز عزم سیاسی ملت‌ها در امر مبارزه با آن، تقویت همکاری و اقدام جهانی در خصوص مبارزه با قاچاق مواد مخدر و آشنایی قشر جوان با آسیب‌های اعتیاد به نام روز جهانی مبارزه با مواد مخدر نامگذاری شد.

کاوه باباعلی پور

یک روز برای مبارزه با مواد مخدر

اعتیاد به مواد مخدر، از مشکلات اصلی زندگی بشر محسوب می‌شود. سازمان بهداشت جهانی، اعتیاد به مواد مخدر را در کنار سه معضل بزرگ جهان یعنی، تولید و انباشت سلاح‌های کشتار جمعی، آلودگی محیط زیست، فقر و اختلاف طبقاتی قرار می‌دهد. اعتیاد به مواد مخدر، مسئله

مهمی است که حیات بشری را در ابعاد اجتماعی، اقتصادی، سیاسی و فرهنگی در معرض چالش قرار داده است. روز جهانی مبارزه با مواد مخدر به منظور

در دود قلیان چه ترکیبات سمی وجود دارد؟

تنباکو یکی از اجزای جدایی ناپذیر قلیان است. روش‌های مختلفی برای مصرف تنباکو وجود دارد که استفاده از قلیان، یکی از این روش‌هاست. تحقیقات انجام شده بر روی روش‌های مصرف تنباکو، نشان می‌دهد که قلیان، خطرناک‌ترین روش برای مصرف تنباکو به شمار می‌رود. دود قلیان، حاصل سوخته شدن مخلوط تنباکویی است که در قلیان استفاده می‌شود. سوخته شدن تنباکو به تنهایی منجر به تولید ترکیبات سمی بی‌شماری می‌شود.

حال باید به این مواد سمی، ترکیبات مضر دیگری که هنگام سوخته شدن زغال چوبی تولید می‌شوند را نیز اضافه کرد. زیرا برای گرم کردن و سوزاندن تنباکو، از حرارت حاصل از سوختن زغال چوبی استفاده می‌شود. در حقیقت دود حاصل از سوخته شدن زغال چوبی، به سمت توتون و تنباکوی موجود در قلیان حرکت کرده و با آنها ترکیب می‌شود. بنابراین دود حاصل از سوختن زغال چوبی و سوختن تنباکو می‌شود. یکی از خطرناک‌ترین ترکیبات سمی که در دود زغال چوبی وجود دارد، مونوکسید کربن است. با توجه به مواردی که در این بخش ذکر شد، مونوکسید کربن در دود قلیان نیز وجود دارد (زیرا دود زغال چوبی با تنباکو ترکیب می‌شود و در دود زغال چوبی مونوکسید کربن وجود دارد). تاکنون وجود ترکیبات شیمیایی مضر بسیار زیادی در دود قلیان تشخیص داده شده است.

از زمانی که دولت‌های استکباری از جمله انگلیس در ارکان دولت ایران نفوذ کردند، به گسترش مواد مخدر در کشور پرداختند و نتیجه این شد که حتی برخی از شاهان کشور نیز دچار اعتیاد شدند. با آغاز حکومت قاجار در راستای سیاست انگلیس، به قدری تریاک کشی در ایران گسترش یافت که کاشت خشخاش را ترویج دادند و به تریاک کشی رسمیت بخشیدند.

پرداختند و نتیجه این شد که حتی برخی از شاهان کشور نیز دچار اعتیاد شدند. با آغاز حکومت قاجار در راستای سیاست انگلیس، به قدری تریاک کشی در ایران گسترش یافت که کاشت خشخاش را ترویج دادند و به تریاک کشی رسمیت بخشیدند. برای اولین بار نیز در زمان حکومت پهلوی هروئین به کشور وارد شد و از این زمان بود که جوانان کشورمان به طور جدی در معرض یکی از مهمترین توطئه‌های قدرتمندان (مواد مخدر) قرار گرفتند.

اعتیاد به عنوان یک آسیب اجتماعی عوارض جسمی و روانی بسیاری دارد و از مهم‌ترین مشکلات اجتماعی، اقتصادی و بهداشتی به شمار می‌رود. عوارض ناشی از اعتیاد باعث رکود اجتماعی در زمینه‌های مختلف می‌شود و تهدیدی جدی برای سلامت جامعه است. اگر علل گرایش افراد به مواد مخدر بررسی و برطرف نشود، درمان جسمی و روانی نیز نتیجه بخش نخواهد بود. ریشه کن کردن اعتیاد به طور کامل امکان پذیر نیست ولی می‌توان با تلاش و تدبیر آن را کنترل کرد و با ارتقا سطح آگاهی افراد جامعه باعث پیشگیری از اعتیاد شد.

اقدامات ایران در زمینه مبارزه با مواد مخدر و اعتیاد

امروزه اعتیاد یکی از مهم‌ترین دغدغه و آسیب‌های اجتماعی در اکثر کشورهاست و هر ساله مبلغ زیادی در راستای کنترل اعتیاد و قاچاق مواد مخدر هزینه می‌شود. در ایران ۲۴ دستگاه و سازمان مختلف برای مهار این بلای خانمان سوز تلاش می‌کنند، همچنین برای حفاظت از مرزهای کشور، اقدام به احداث هزاران کیلومتر جاده، چندین پاسگاه مرزی، برچک و دیده‌بانی و حفر چندین کیلومتر کانال شده است.

محمدرضا قادیری

شما فرصت دارید نهایتاً تا سه ماه بعد از چاپ هر نشریه، رمز جدول را به شماره پیامک ۶۶۰۰۰۹۹۶۲ ارسال نمایید. به قید قرعه به ۵ نفر که رمز درست را ارسال کرده باشند، جوائزی تعلق خواهد گرفت. لطفاً به همراه رمز جدول نام و نام خانوادگی، کد ملی، شماره کارت بانکی و نام شهر خود را ارسال نمایید.

توجه

جدول

افقی:

- ۱- از مهمترین اعیاد مسلمانان که در آن پیامبر اسلام (ص) هنگام بازگشت از حجة الوداع در ۱۸ ذی الحجه سال دهم قمری امام علی (ع) را جانشین خود معرفی کردند-از القاب امام موسی کاظم (ع) ■ ۲- تلخ عرب-مجموعه مناجات های پانزده گانه امام سجاد (ع) و از مهمترین ادعیه ایشان که دارای مضامین ناب و عظیمی از معارف الهی است- غم ■ ۳- پدر بزرگ-کسی که بر کاری نظارت و رسیدگی می کند، مباشر-دایره زنگی-مادر ترک زبان ■ ۴- قدیمی و مستعمل-تکرار حرف بیست و هشتم الفبا-در مدرسه مسئول رسیدگی به نظم و انضباط دانش آموزان است-دیوار جلوی آب ■ ۵- قسمتی از پادگان که کار تدارکات انجام می دهد-از نزولات آسمانی-علامت مفعولی ■ ۶- برهنه، عریان-نت پنجم موسیقی-خبرگزاری دانشجویان ایران ■ ۷- معروف ترین موزه جهان-پایتخت ایتالیا-سنگریزه ■ ۸- پیغام خدا به پیغمبر-از حیوانات ■ ۹- حرف ندا- F-بزرگترین پستاندار دریایی ■ ۱۰- پیشیمانی-راه شاعرانه-علامت جمع فارسی ■ ۱۱- ساز تو خالی-برکت سفره-آهو ■ ۱۲- واحد پول آلبانی-ته نشینی-کمی خیس-کشوری در شمال آفریقا به پایتختی طرابلس ■ ۱۳- بدهی بانکی-مساوی و برابر-پروتئین گیاهی-ضمیر همیشه غائب! ■ ۱۴- به کمال رسیدن-نظارت و هماهنگی پست ها و نظارت بر عملکرد نیروهای پستی (وضعیت هوشیاری، مسلح یا به ضامن بودن سلاح و غیره) از وظایف این فرد است-جشنواره سینمایی فرانسه ■ ۱۵- رمز عملیات خیبر-جمع رئیس.

عمودی:

- ۱- آندوه-سرمری باشگاه فوتبال رئال مادرید ■ ۲- همه افراد نظامی دارند - از اصول دین اسلام- برادر شیرازی ■ ۳- بزرگترین قلعه رشته کوه زاگرس- جانشین او-اشاره به دور-خزنده خوش خط و خال ■ ۴- مهره ای در شطرنج-شریک زندگی-بالاترین لقب نظامی در ارتش جمهوری اسلامی ایران است که به نظامیان دارای درجات نظامی بالاتر از سرهنگ گفته میشود-فلز برق ■ ۵- سه کیلو گرم-خاندان- عدد مقدس-انبار نگهداری گندم ■ ۶- معادل فارسی فرکانس-سوره ۲۴ قرآن کریم ■ ۷- نامی دخترانه-مایه حیات-ستون بدن ■ ۸- آدمیزاد- ۳۶۵ روز ■ ۹- مخفف اگر- جنس مذکر-دعایی که سه شنبه شب ها خوانده می شود ■ ۱۰- کامیون ساز هلندی- ناآشنا ■ ۱۱- شاعر بزرگ ایرانی قرن هشتم- کمانگیر انقلابی-گلی خوشبو-حرف درد! ■ ۱۲- درخت زبان گنجشک-سوره ۱۹ قرآن کریم-درخت جوان-بدی ■ ۱۳- به جا آوردن- روزنامه ورزشی اسپانیایی-ابر روی زمین- همسر حضرت یعقوب (ع) ■ ۱۴- پیامبری در شکم ماهی-علامت-ورزش مشت زنی ■ ۱۵- اولین نهاد برآمده از ستاد انقلاب فرهنگی-رمق آخر.

۱۵	۱۴	۱۳	۱۲	۱۱	۱۰	۹	۸	۷	۶	۵	۴	۳	۲	۱
	۱۴			۶										۱
							۱							۲
												۹		۳
														۴
				۷										۵
														۶
														۷
														۸
														۹
														۱۰
														۱۱
														۱۲
														۱۳
														۱۴
														۱۵

رمز جدول:

سرباز پرافتخار ارتش جمهوری اسلامی ایران در جنگ دفاع مقدس که هنگام دیده بانی در ارتفاعات شیاکوه با دشمنان بعضی درگیر شد و پس از یک نبرد تن به تن جان به جان آفرین تسلیم و مردانه به شهادت رسید

۱۵	۱۴	۱۳	۱۲	۱۱	۱۰	۹	۸	۷	۶	۵	۴	۳	۲	۱

سربازان سپاه ناحیه سردشت

سربازان سپاه سیدالشهدا (ع) / استان تهران

سربازان سپاه قمر بنی هاشم (ع) / استان چهارمحال و بختیاری

بازدید سربازان استان کرمانشاه از نمایشگاه دستاوردهای موشکی اینار

سربازان مرکز آموزش عالی هوانوردی

خداوند «ابراهیم» را دوست داشت

رهبر انقلاب در منزل شهید رئیسی؛

این تشییعی که از آقای رئیسی شد، در واقع، قوت جمهوری اسلامی را
برای همه ی دنیا پیام میدهد... خدای متعال دوست داشت این مرد را
و درگذشت او را این جور بابرکت قرارداد، مبارک قرارداد.